

ფ რ მ შ ე

ძირს ჩადრი!

ოთხ სურათზე—ჩადრ-ახდელი ბჭარელი ქალები

მეხვიით — მაცხენივ და მარჯვნივ — ქალ-ორგანიზატორები ქობულეთის და სულოსმარინდან

ამ. ანდრე მარტი, რომელმაც არჩევნების დროს პოპულტოში (საფრანგეთი) დამარცხა რეაქციონერების კანდიდატი გოტტრო და მენშევიკების კანდიდატი ტორესი და არჩეულ იქნა დემბუტრატთა. ამჟამად დაპატიმრებულია ანტი-მილიტარისტული პროპაგანდისათვის. ამხ. ა. მარტი მუშაა, მსახურობდა ფლოტში. მან აჯანყება მოაწყო საბჭოთა რუსეთის წინააღმდეგ შეზღუდვებ გაგზავნილ საფრანგეთის ესკადრაში, რისთვისაც 20 წ. ციხე მიუსაჯეს, მაგრამ 5 წლის შემდეგ მასტისის ზეგაღწევაში იძულებული შეიქმნენ განთავისუფლებიანთ.

კარლ ლობკენცისა და როზა ლუქსემბურგის მკვლელები. 15 იანვარს 10 წელი შესრულდა გერმანიის მუშათა კლასის ბეულადების კარლ ლობკენცისა და რ. ლუქსემბურგის ეგზილურულად მოკვლიდან. სურათზე ზევით ისრით ნაჩვენებია იტერ-ლიტიცნატი ფოგელი (ისე არის სურათზე დასლა მარცხნივ), როზა ლუქსემბურგის მკვლელი; ზევით სურათზე X-ით აღნიშნულია ჯარისკაცი რუნგე, რომელმაც თოფის კონდახი დაკარა თავში კ. ლობკენცისა და რ. ლუქსემბურგს. ქვევით მარჯვნივ — კაპიტანი ბჟულუგ-გარტუზი კარლ ლობკენცის მკვლელი.

სენატორი ბ ლ ე ნ ი, რომელმაც შეერთებული შტატების სენატში ნმა მისცა კელაგის პაქტის რატიფიკაციის წინააღმდეგ.

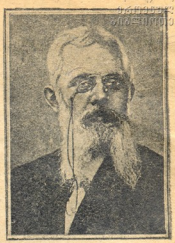
ჩან-კაი-შის ცოლი, რომელიც დაინიშნა ჩინეთის ერთერთი ოლქის მმართველად.

საფრანგეთის მიერ ძალით შემოერთებული ელზასი ენფრეტილად ებრძვის „დედა საფრანგეთის“ ცენტრალისტურ ტენდენციებს. ელზასში დღითი დღე ფართოვდება ავტონომისტური მოძრაობა. ავტონომისტებს სდევნიან აპატიმრებენ. ეს იწვევს ტერორისტული აქტებს საფრანგეთის მოხლელების მიმართ. სურათზე — პროკურორი ფ ა შ ი, რომელიც ბრალდებულად გამოდიოდა ავტონომისტებში პროცესზე და სასამართლოდან გამოუსვლეს დროს დაჭრილ იქნა ელზასელ ავტონომისტის მიერ.

ალფრედ ედმუნდ ურემი, ცნობილი ბიოლოგი და მოგზაური, რომლის დაბადების 100 წ. შესრულდა მიმდინარე წელს. მის კალამს ეკუთვნის მრავალტომიანი „ცხოველთა ციფრება“ და მრავალი სხვა შრომები.

ფრანც მერინგი გერმანის კომუნისტების ერთი ბელადთაგანი, გამოჩენილი პოლიტიკური მოღვაწე და პუბლიცისტი, რ. ლუქსემბურგთან, კლ. ცეტკინთან და სხვ. ერთად მონაწილეობდა იღბდა უფრანკო ინტერნაციონალიზ-ს გამოცემაში და სპარტაკელთა კავშირის მოწეობაში. გარდაიცვალა, ჩეხეთს სპარტაკელთა აჯანყების ჩაქრობის შემდეგ 1919 წ. იანვარში. 100 წ. შესრულდა გარდაცვლიდან.

ხადაბატულა, ამაღულა-ხანის უფროსი შვილი, რომელიც ამჟამად ბერლინი იმყოფება და საბჭ. კავშირში აბირებს „გამზავებებს“.

ბერლინი პოლიციისტური მენშევიკი **ცირაბელო** მუშათა დემონსტრაციების დარბევისაგან თავისუფალ დროს, როგორც სურათზე დაინახავს მკითხველი, ჭეშუმო ატარებს: სადღვერფელთს სვამს კაპიტალისტური პრესის სახეიშო საღამოზე.

ფრანგი მცურავი - ქალი **ლოტი შემველ**, რომელიც ყინვებს არ უშინდება და ბანაობს. სურათზე გამოხატულია, თუ როგორ ებრძვის ის ყინულს და იკაფავს გზას.

ვილემ მოკენცოლერი, გერმანიის ყოფილი მფეფ, რომელმაც გერმანელ მონარქისტების თანადასწრებით იდენსაწეულა კ. დოორნიში (მოლდენია) თავისი დაბადების 70 წლისთავი.

ფ რ მ შ ე

№ 3. 1929 წ. 15 თებერვალი

1. გრიბოედოვი სპარტოვი

(გარდაცვალებიდან 100 წ. შესწავლებს გამო)

6. ენოლოგია

ასი წელი გავსორებს იმ დღიდან, რაც ა. ს. გრიბოედოვი მოკლეს თერანში. გრიბოედოვის მოღვაწეობის შედეგების დრის ჩვეულებრივად მხედველობაში არ აღებენ მის წირობად თხზულებებს და მთელ მის დაწარჩენ მოღვაწეობას. ყოველივე ეს ნაკლებ საინტერესოდ მიახდათ გრიბოედოვის ისეთ უცვდად ნაწარმოებთან შედარებით, როგორც არის „ვია ქუეისაჯანი“, რომელსაც პუშკინი უწოდებდა უფერფასეს ლიტერატურულ ნაწარმად. ამიტომ არ არსებობს ცოტად თუ ბევრად სრული მიმოხილვა გრიბოედოვის იმ მოღვაწეობისა, რომელსაც იგი ეწეოდა საქართველოში და სპარსეთში ყოფნის დროს, სადაც მან თავისი სიცოცხლის სავეთესო წლები გაატარა. ერთგვარ გამოწვევას შეადგენენ ა. ბერესეს, დ. გ. ერისთავის და სხვათა ცნობები, მაგრამ აღწერილობა პირველად მხოლოდ წმინდა გიორგიის ხასიათის ცნობები დაგვიტოვეს, თუმცა ა. ბერესეს, როგორც კავკასიის არქეოგრაფიული კომისიის რედაქტორს, საშუალება ჰქონდა უმეტესად განცნობადა გრიბოედოვის მოღვაწეობას კავკასიაში.

ამვე დროს კი, თუ ზერეოდ მაინც გავეცნობით იმ დღეებში, რაც მისი ნაწარმოებები უმეტესად შედგენილია გრიბოედოვის მიერ, ან მისი ხელმძღვანელობით, ჩვენთვის აშკარა გახდება ის უდიდესი მუშაობა, რომელსაც ეწეოდა იგი კავკასიაში და რომელიც უმეტეს ნაყოფად გვარ კიდევ უც იოია.

საქართველოში გრიბოედოვი პირველად ჩამოვიდა 1818 წლის ოქტომბერში. მაშინ ის მხოლოდ გავლთ იყო აქ: მიემგზავრებოდა სპარსეთში, სადაც დანიშნული იყო მისიის მიზნად. საქართველოში მასზე წარუხიცილო შთაბეჭდილება დასტოვა ნაშინ გრიბოედოვი კიდევ მისდგდა პეტერბურგელი ახალგაზრდა დიდკაცის ჩვეულებების დროს: მუტეს ნაწილად ატარებდა ასეთივე ახალგაზრდების წრეში, თავის მეგობრებს აქედან სწერდა: „მეტი დრო სავებით უნდა სამეცადე მიწვევლივან საქემ: დუფს, ბანქოს და ვადამუფობასო“.

აქ გრიბოედოვი გაკვირთ ენება იმ დუფსს, რომელიც მას ჰქონდა მომავალ დეკაბრისტ მთიერე იაკობოვითან. ე. დული ორივე თავის მხარეებში უმჯობესად დამთავრდა.

1819 წლი. თებერვალში გრიბოედოვი გაემგზავრა თაფიონში, სადაც მანინ იმყოფებოდნენ საართო მისი კართან წარგზავნილი უცხოელი მისიონერი ფიქრბენი, რომ გრიბოედოვმა პირველად თაფიონში მთიერე თავისი გენიალური კომუნია იგია ქუეისაჯანი“.

გრიბოედოვი მას მოსწონდა თაფიონში სამსახურში. მას მალე შეეცა თბილისში ჩამოსვლის საშუალება, რითაც დაუყოვნებამდ ისარგებლა. აქ ის გენერალმა ერმოლოვმა დაიბოვო უცხოელის საქმეთა მდიანად. მისი თბილისში ყოფნის ეს პერიოდი (1821 წლის ნოემბრიდან 1823 წლ. გარტამდე) კარგად არის გაუხუჭული მურავიო-

ვის ნაწერებისა და კიხუხლბეკერის დღიურის შეთხებით. მურავიოვიც და კიხუხლბეკერიც გრიბოედოვის მეგობრები იყვნენ.

თავს დღიურში კიხუხლბეკერი (შემდგომი დეკაბრისტი) ადასტურებს, რომ გრიბოედოვმა

დაც იზრდებოდა აღმესანდრე ქვეყანის უფროსი კალიგოლი ნინო, რომელიც მანინ 10 წლი იყო. გრიბოედოვმა ინახულა აგრეთვე ქვეყანის მამულსო-სოფ. წინადალი, რომელსაც საუკუნეთა შთაბეჭდილება დასტოვა მასზე. სწორედ ამ შთაბეჭდილებების შედეგს წარმოადგენს მისი ლექსი: „Гам, где вьется Алазань“.

1823 წელს გრიბოედოვმა მიიღო შევბუღება და გემგზავრა მისკოვსა და პეტერბურგს.

გრიბოედოვი ფრანკია, რომ რუსეთში დარჩებოდა თბს თვეს, იმ გრამეტ ხანს მოუხდა დარჩენა. შედეგად იგი, სასიწარკეთილი იმის გამო, რომ ცნებურად წება არ დართო დედაგთი კომუნია იგია ქუეისაჯანი; დამოუხდა კავკასიაში, სადაც უფროსად გერეოდა გრიბოედოვის რაზმს, რომელიც მიიღოდა „შედეგად“ რამდენიმე წანი შემდგომ გრიბოედოვი დააბატონირა და საგზაბა წესით გაგზავნეს პეტერბურგში. მოკვრამ იყო, რომ გრიბოედოვი თანაგრძობდა დეკაბრისტებს და ამიტომ იმ მოძრაობის საქმის შემდეგ შეუდგა ჩვეულებრივ რეპრესიებს. გრიბოედოვი დააბატონირა გოთოს სოფელში, წინაწარა ის გაჩირავეს, რის შესახებაც შედეგად იგია აქტი გრიბოედოვის კონტრეს სოსხანი, სხვათა შორის, აღინშნული იყო წიგნი: „საქართველის და კავკასიის გერეო ული და სტატისტიკური აღწერა“.

პეტერ ურგო-გრიბოედოვი რამდენიმე თვეს იყო დაბატონებული და იმყოფებოდა გაბიბიბის ქვეშ. მხოლოდ 1826 წლის მარტში გახანთაისუფლეს და წინადადეს მისცეს გამგზავნებულყოფა კავკასიაში. 1826 წლის აგვისტოს დამალვის გრიბოედოვი ი-ვე თბილისში, ან დროს გაჩაღებულ იყო თბი სპარსეთთან. გრიბოედოვი ისევ თავის ძველ თანამებთან ხე დაიბრუნა.

როგორც კი მთავარმართებულად დაინიშნა გრიბოედოვის მახლობელი ნათესავი პასკევიანი, გრიბოედოვმა სწრაფად მოიპოვა დიდი გავლენა.

სწორედ თბილისში დასწერა თავისი კომედიის „ვია ქუეისაჯანი“ უმთავრესი ნაწილი. მთავარმართებელის დიპლომატიურ კანცელარიაში მუშაობის დროს გრიბოედოვი პირველად გავენიდა დაახლოვებულს კავკასია თავისეულ პირობებში, მის ისტორიას და შეიწყვალა მანიდელი მდომარეობა. თავისი ცნობისმიერეობის გამო ის მალე გავენიდა საქემს, მით უმეტეს, რომ მცოდნეებმდებდა ჰყავდა მართისა და საქემი ისეთი გენიალური, როგორც უცვლელ მთავრეს ყველილი დიპლომატი მირზა აბი-ბეგოვილი, მებეი თუმანიშვილი, ისტორიკოსი მანა-კული ნაიკინაფი და სხვები. იმ დროს მთავარმართებელის კანცელარიაში გამოქვა განსაკუთრებული კომისია, რომელიც ასრულებდა სამ. ყოლი სკიმპს-გაბტანე მეთის კანონთა ერეულის რუსულ ენაზე გადათარგმნას.

თავისუფლად დროს გრიბოედოვი უმეტეს ნაწილად ატარებდა ახვერდოლების ოჯახში, სა-

ნა. ოკციონლურად ის დაინიშნა დიპლომატიურ კანცელარიაში უფროსად, მაგრამ ვინაიდან პასკევიანი უმეტეს ნაწილად მართებულ იყო, კავკასიის მიმართ სამოქალაქო ფინანსებლის საქმე დატოვებულად გრიბოედოვის ხელში გადავიდა. გრიბოედოვის პირველი ნახატი იყო მისევე მოსახლეობისათვის საზახეურელი სასამართლო ფორმები, ვინაიდან მის დანიშნუზამდე ყველაფერი დამოკიდებული იყო მოქალაქების თვითმობაზე. შემდეგ კავკასიის ყველმებრე შესასწავლად გრიბოედოვი შეუდგა უდიდეს მუშაობას: ყოველგვარი სტატისტიკური-ეკონომიკური ცნობების შეგროვას, რითისთვისაც სპეციალურად გამოიწერა პეტერბურგიდან სთავაზობდა მიმხაბებულ მოხელეთა კადრი. ამ შრომის შედეგად გამოვიდა წიგნი კავკასიის შესახებ: „Обозрение российских владений за Кавказом в статистическом, этнографическом и финансовом отношениях“.

გრიბოედოვმა იმ ხანებში დაარსა გაზეთი „თბილისის უწყებები“. რუსულ ტექსტთან ერთად ეს გაზეთი ამავე სახელწოდებით გამოდიოდა ქართულ და სპარსულ ენებზე. ქართულ განყოფილებას 1830 წლიდან განაგებდა ს. დოდაშვილი. გაზეთმა 1832 წლამდე იარსება.

იმავე ხანებში გრიბოედოვმა სახაზინო ექსპედიცი ს უფროს ზაგილისკისთან ერთად მთავარმართებლისაგან მიიღო დავალება შეედგინა რეფორმების ვრცელი პროექტი, რასაც ორივე მეგობარმა არაჩვეულებრივი ენერგიით მოჰკიდა ხელი.

ამვე დროს სპარსეთის ომი თანდათან ვითარდებოდა და საქირო გახდა გრიბოედოვის წასვლა პასკევიჩის შტაბში, აქ ის ხელშეძლენ-

ტრიბუნაზე, სადაც უნდა მიეტანა ცნობა ამ ამბის შესახებ.

სპარსეთში დაშვების დროს გრიბოედოვს წილად ხვდა განეცადა უდიდესი სიამოვნება— მან პირველად და უკანასკნელად იხილა სცენაზე თავისი კომედია „ეგი ჭკუისაგან“. ერევნის ალების შემდეგ (1827 წლის 1 ოქტომბერს) ინტელიგენტმა ოფიცერებმა სახელდახელოდ თეატრად გადააკეთეს ერევნის საიდარების ძველი სასახლე და დასდგეს ამ კომედიის რამდენიმე აქტი.

პეტერბურგში, სადაც გრიბოედოვმა ჩატანა ცნობა თურქმენჩაის საზავო ხელშეკრულების დადების შესახებ, მთავარი დამსახურება გრიბოედოვს მიაწერეს. ამიტომ, ახალგაზრდო-

ხედულება ბათილზე, რომელიც მაშინ წარმოადგენდა ლატაკ სოფელს. მის ნათესადგურში მხოლოდ ფელუგები შედიოდნენ. „ბათილის“ ნაკეთა სადგური, — სწერდა გრიბოედოვი, — თუ იგი ჩვენს საზღვრებში შევიდოდა, თავისი მდებარეობით უალრესად სასარგებლო იქნებოდა.“

იმავე ხანებში გრიბოედოვმა დასწერა ტრადიციული „საქართველოს ღამე“, რომელიც თავისი ლიტერატურული მნიშვნელობის გარდა, ნათლად ამტკიცებს, თუ როგორ უყურებდა გრიბოედოვი მაშინდელ ისეთ არანორმალურ მოვლენას, როგორც იყო ჯატონწყობა. გარდა ამისა ამ ნაწარმოებებში და ტრადიციული „რადამისტი და ზენობია“-ს გეგმიდან სჩანს, რომ გრი-

(სურათი ინახება საქართველოს ეროვნულ არქივში)

ხელისმოწერა თურქმენჩაის ხელშეკრულებაზე, 1828 წ. 10 თებერვალს

ა. ს. გრიბოედოვი

ლობდა პასკევიჩის დიპლომატიურ მოლაპარაკებას. მისი დიპლომატიური მოღვაწეობის წყალობით პასკევიჩმა მოიპოვა პირველი დიდი გამარჯვება აბას-აბდის ციხის ალების დროს. კარაიამინში გრიბოედოვი პირადად აწარმოებდა მოლაპარაკებას სპარსეთის მთავრობასთან დასასრულ დეკარგანის მოლაპარაკების დროს, რომელიც მთელი ერთი თვე გაკვირვდა— ხელმძღვანელ როსს გრიბოედოვი თამაშობდა. ამ მოლაპარაკების შემდეგ გრიბოედოვმა გადაწყვიტა რუსი იოანე აგრეთვე თურქმენჩაის მოლაპარაკებაში, რომელიც ზაისის დადებით დასრულდა. ამიტომ გრიბოედოვი გაიგზავნა პე-

ბის მიუხედავად, ის დანიშნა რუსეთის ელჩად სპარსეთში. ეს თანამდებობა მან უხალისოდ მიიღო. მძიმე წინათგრძნობა აწუხებდა მას. 1828 წლის ივლისის დასაწყისში ის უეცრად თბილისში იყო. ამ დროს ცოლად შეირთო ნინო ჭავჭავაძე.

ამვე დროს გრიბოედოვმა დაამთავრა თავისი „Записка об учреждении российской Закавказской компании“-ს დარსების შესახებ და წარუდგინა იგი პასკევიჩს.

ამ მოხსენებაში იგი ეხება „ეკარობის გაფართოების“ საკითხს. საინტერესოა მისი შე-

ბოედოვი შესანიშნავად იცნობდა საქართველოს და სომხეთის ისტორიულ წარსულს. მთელი ტრადიციული საქართველოს ღამე აღებულია ხალხური გადმოცემიდან. მოქმედება სწარმოებს საქართველოში. ტრადიციული დანასიათბულია ქართველთა ხასიათი და ჩვეულებები.

„რადამისტი და ზენობია“-ში მოხსენებულია „ეკარობის“ კანონი, ხოლო თვით ფაბულა ახასიათებს საქართველოს და სომხეთის მდგომარეობას პირველ საუკუნეში „ქრისტეს დაბადების“ შემდეგ.“

ბრძოლის სწავლებათა ინსტიტუტი

პროფ. სპ. შირსალაძე

სახალხო ჯანმრთელობის კომისარიატის ტროიკული დაწესებულება ინსტიტუტის არის ტროიკული სწავლებათა ინსტიტუტი თბილისში და ცენტრალური სადგური მარტოში, სახელმწიფო ზღვიდინი, სენაკში, ფოთში, ოზურგეთში, სამტრედიისა, გურჯინ, თელავში, სოფ.

და მეცნიერულად დასაბუთებული 1913-1914 წ. და შემდეგ გამოქვეყნებული კავკასიის ყუიდი სახალხო კომიტეტის გამოცემითა მე-8 ნომერში და აგრეთვე ჟურნალ „Русский Врач“-ის 1916 წ. 1 ნომერში. საქ. ტროიკული ინსტიტუტი წარმოიშვა თანამედროვენი მისხმენები, საქ. რთველონი საბჭოთა ხელისუფლების დაყარების შემდეგ, 1921 წ., კომუნალური სამხალხო სადგურის საბით, რომელიც 1924 წ. მარტში იქმნა გადაკეთებული ტროიკული სწავლებათა ინსტიტუტად. პირველი ცენტრალური სახალხო რიო სადგურის და შემდეგ ინსტიტუტის ჩვენს მიერ დაიდო საფუძვლად ის საინჟინერო და პრაქტიკული ამოცანები რომლებიც

ბიცი (ჩინის გზა, წითელი ჯვარი) აგრეთვე დიდი ხალხითი ობეგენ სამხალხო რისტიტუტში მომზადებულ ვიქებს. ამ წლებში ინსტიტუტის კურსები მოისმინა სულ 87 ექიმმა. ეს თავისთავად დიდი მიღწევაა უნდა ჩათვალოს ჩვენს სამხალხო მედიცინაში, მაგრამ ეს რაოდენი საკმარისი არაა, რადან სახალხო, რომ სავსეა წყაროებს (პუნქტიონი) ყველა ექიმმა მოისმინა კურსები ინსტიტუტში და თვით წერებს მიეცეს ტროიკული გადამხარება და მდეგ გახალხოებასთვის (მარტი-მაისი) ჯ. ს.

ინსტიტუტის შენობა

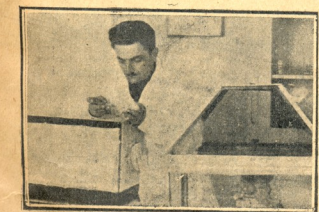
ყარსებაში (ალანის ვაღი) და სოფ. სანდარაში (ბორჯ. მახრა). ს. ჯ. ტროიკული სწავლებათა ინსტიტუტი მოწყობილია ინაჯგენ სოფ. როვარც მსახური დაწესებულებანი ვერაპაში. ინსტიტუტის ძირითადი ამოცანებია: სახალხო ტროიკული პათოლოგის და თვით ქვეყნის შესწავლა ტროიკული მედიცინის თვით მახრობით; საბჭოთა პერსონალი მომზადება ამ დარგში; ტროიკული სწავლებათა წი აღმდეგ ბრძოლის მეცნიერულ და პრაქტიკული გეგმის შექმნა და საზოგადო პედაგოგიული ხელშეწყობა ტროიკული სწავლებათა წინააღმდეგ სახელმწიფოებრივი და სახალხო-დარბივი ზომების განხორციელების დროს და ადგლობა

ჩვენ შევითვისეთ 1912-13 წ. წ. ჰამბურგის, რომის და ლინცის ტროიკული ინსტიტუტები მუშაობის დროს. ცენტრალური ტროიკული სადგურის არსებობის პირველი ორი წელიწადში რაიმე გეგმან სამეცნიერო მუშაობა ლაპარაკი არ შეიძლება, რადან იმ დროს ჩვენში ინჟინერება მალარიის განვითარება. მთელი ყუიდი მარტო მარტო იყო იმ დროს ექსპერიმენტის გაგზავნა უფრო დაავადებულ დაიდო, სადაც ექიმები მუშაობდნენ ცენტრალური ტროიკული სადგურის მიერ შედგენილი ინსტიტუტის მიხედვით და ურჩევდნენ ავადმყოფთა ჩვენს. გათა ამისა, იმ წლებში ვიქითა შირსალაძე იყო ტროიკული მედიცინის დაწესებულების მსურველი, რომ ცენტრალური სამხალხო სწავლებლობა-ოთქმის მთლიანად მოშორდა მას და მოწვეუა სხვა ადგილებზე. უფრო სწორად და სისტემატური მუშაობა მოეწეა და შესებულა მთლიანად 1923 წლიდან, რომელიც საბოლოოდ ჩამოყალიბდა დღევანდელი სამეცნიერო პერსონალის შემადგენლობა.

პროფ. ს. შირსალაძე ინსტიტუტის დირექტორი

კომისარიატის მიერ თანამედროვე ინსტიტუტის შექმნა მოხდა, თუკლითა ადგილებიდან მიმეცითა ახალი შედგენლობა. ინსტიტუტის უმთავრესი დანიშნულება არის აკვირება, მეცნიერული მუშაობა, ამ მიხედვით აღნიშნული, რომ ინსტიტუტის მუშაობა მიერ შესრულებული და განვითარებულია სულ 70 საბჭოთა შრომაში. შრომა ბი ინსტიტუტის მედიცინის თეორიულ და პრაქტიკულ პრობლემებს და დაბეჭდილია ქართულ, რუსულ, გერმანულ და ფრანგულ ენებზე ზოგიერთი შრომებმა ი დებად მიიყრუა საბჭოთა და გერმანული

კვლევი ზღვი გოჭე ინსტიტუტის ლაბორატორიაში

რთი ტროიკული სადგურების ხელმძღვანელობა. ტროიკული სწავლებათა ინსტიტუტის დაარსება ჩვენში აქვს თავისი ისტორია. ჯერ მსოფლიო ომის დაწყებამდე საერთო პრესაში და სამეცნიერო ყროლობებში არა ერთხელ გამოთქმულა აზრი ტროიკული ინსტიტუტის დაარსების შესახებ საზოგადო მამხიდედ რუსეთში. სხვათა შორის, სრულიად რუსეთის ბუნების მეცნიერება და ვიქითა მე-13-ე ყროლობა, რომელიც 1913 წელს მანდა თბილისში დაადგინა. აღიბრათა შეადგომილობა, რათა ექმნა დაარსებული ტროიკული სწავლებათა ინსტიტუტები, როგორც ქალაქ თბილისში, აგრეთვე თურქესტანში. თბილისში ტროიკული სწავლებათა ინსტიტუტის დაარსების კომიტეტული გეგმა პირველად რუსეთში ჩვენ მიერ იყო შედგენილი

როგორც ზემოთ აღნიშნეთ, დაწესებულების ძირითადი დანიშნულებაა საბჭოთა ტროიკული მოზადები ტროიკული მედიცინის ადგენა, ამიტომ ინსტიტუტი სისტემატურად ყოველ წელიწადს აწეობს ექიმთათვის სამთიანი კურსებს. ამ კურსებს ხელმძღვანელობს უმთავრესად თვით ინსტიტუტის სამ ცნიერო ძალები, საბჭოთა მუშაველებში კი ინმარტეს გარეშე ძალებსაც (უნივერსიტეტი, ბაქტერიოლოგიური ინსტიტუტი, გეოფიზიკური ობსერვატორია) კურსები ტარდება იმავე პროგნოზით, როგორც შემოღებულა მსოფლიო, ჰამბურგის, ლინცის და ომიის ტროიკული ინსტიტუტებმა და ამასთანვე ანახვითერებულ ყროლობა მეცნიერებატროიკული გარჯიბაში, რომელიც ტარდება მიკროსკოპული ტექნიკაში, ჰემოლოგიკაში, ენტრომოლოგიაში, მალარიის და სხვა ტროიკული სწავლებლობა პარაზიტოლოგიაში. გარდა ამისა, მნიშვნელოვანი ყროლად და წარსოვლით ე რიბინის ინსტიტუტების პრაქტიკული მუშაობის შედეგ სოფლია და ქალაქის მთლიანობაში. მნიშვნელოვანი უმთავრესად სამახო ორგანიზების მიერ გამოავადებულ ექიმები, რომელიც კურსების მოსმენის შემდეგ უკვე ბრუნდებიან მარტოში სწავლებას. ადგილობრივი ტროიკული სადგურების შემთავრებად მუშაობენ ინსტიტუტში მოზადებული ექიმები. სხვა ორგანიზაციე-

ინსტიტუტის საერთო ლაბორატორია

რობის სამეცნიერო ლიტერატურის ყროლდება, რომ უკვე გამოქვეყნებულნი არიან სახელმწიფო-ენებში იმავე დროს ეს შრომები აშკარად გამოხატავენ თანამედროვე მეცნიერულ მიმდინარეობას. 1922 წლიდან, იაკლითა, მეცნიერებნი აქტუალურად დასვა მალარიის მეჭურღობის საკითხი და ინსტიტუტის მუშაობა გამოავადებდა დასაბუთებული შრომა მალარიის მეჭურღობის შესახებ ენმაჩიქანის მუშაობებში. შემდეგ ავბურება დახმენებრა ჩვენში მთლიანად დანიშნულია საბით და ინსტიტუტის თანამშრომლებმა ჩვენში პირველად წამოაგება საკითხი ამ სწავლების იატრული მეჭურღობის შესახებ. 1926 წლიდან გერმანიაში მალარიის სამეცნიერო-პლაზმიკური, ამ პრეპარატის შესახებ ჩვენში ყროსა და იმავე დროს გაავრცეწდა ორი სამეცნიერო შრომა, მაიში ერთი. ექმენის

ტროიკულ ინსტიტუტის თანამშრომლებს და მებრუნე ა. რკინია ც. ტროიკულ სადგურის თანამშრომელი.

რესპუბლიკის შესწავლისათვის ტროიკულ მედიცინის თვალსაზრისით მნიშვნელოვან წესებს შეადგენს ადგილობრივ ტროიკულ სადგურების ინფორმაცია, რომელიც თეორიულ და წლიურად ოჯახებში ინსტიტუტში, და ყველა ის მასალა, რომელსაც ადგილობრივად ავრთვობს სამეცნიერო პრაქტიკული ექსპედიციები. ამინიო ექსპედიციები ფართოდ იყო მოწყობილი 1924 წელს სამეგრელოსთვის პროფ. ვ. ი. რ. ი. ნიკის ხელმძღვანელობით და 1927 წელს კახეთისათვის პროფ. ვ. ი. რ. ს. ხელმძღვანელობით. ამ წლებში სხვადასხვა მიზნით და სხვა კუთხეებში სულ იყო გაზაზავილი უფრო მეტი შეზღავნების ექსპედიციები 12-ჯერ. პ. კორიანის ექსპედიციამ მალარიის უბნ და მთლიანად საქართველოში შეიგნა მნიშვნელოვანი წილი. 1927 წლის კახეთის ექსპედიციამ შეიკვლია აღმოსავლეთის გოლის გარეგანი ნაწილი გეოლოგიური, ჰიდროლოგიური, ბიოტინიკური, ენტომოლოგიური და ეპიდემიოლოგიური თვალსაზრისით 12 ივლისიდან აპრილის დამდეგამდე — კარდვარ ჩამოვლით და ნაწილობრივ ამბულატორიულ მუშაობით — ქსედიკიან კლინიკურად და პარახილოლოგიურად შეიკვლია 3678 ადამიანი და აღმ-აჩინა. ამ უფესში მალარიის საშინელი გავრცელება 1927 წელი კახეთში გველავნა და ამიტომ არა მალარიანი წელიწადი იყო, მაგრამ, ამისდა მიუხედავად, ექსპედიცია, გამოკლეით, აღაზნა გადის სიფილიზში — ბლოკიანს; გიორგოში და ნანდროვანში მალარიით დაავადებული აღმოჩნდა ოსახლეობის 75,2 პროც. — 89,6 პროც.

ინსტიტუტთან არსებობს ამბულატორია, რომელშიდაც იანერის 924 წლიდან 1 იანერის 1929 წლამდე ტარებულია სულ 52.210 მალარიანი ავადმყოფი. სამაზრო ტროიკულ სადგურებში. 1927 წელს გატარებულია სულ 64.772 და 1928 წელს 77.57. მალარიანი ავადმყოფი როგორც ინსტიტუტის, აგრეთვე სადგურების ამბულატორიაში ავადმყოფთ მკურნალობენ გეოლოგიკური მეთოდებით. გარდა ამისა, სადგურები, ინსტიტუტის მიერ მიცემულ ინ-

პაპსსონ ვიგანი

უფა-ცხოვრებით

როცა თავდება ძველი წელი და თორმეტს დარეკავს კედლის საათი, — გაშლიან სუფრას სახალწლოზე, ნაირნაირად აყვავებულსა. ჩვეულებრივით ქვთ ტოლუმბაში, ის სათამაოდ ქებას ღებულობს, და ახალ დროის პირველ საათზე უკვე სმა არის გაჩაღებული. გონება თერება წამით-წამობით და მის სიწუმე ემისი გრილით, შემდეგ იწყება თანდათანობით მოქეფეთა უზნო ღრიალი. ქენეს მოპყვება აყალმავალი, ენმეს მოყვა ეინი ვალახის, ეინმე ადგება და ბრაზწყარი მის ღვინის ბოთლს თავზე დაახლის. შეემდეგ ყანწებით, ბოთლებით სვამენ. ზოგნი სუფრავ პირით კვდებიან, ასე გრძელდება მზის ამოსვლამდე — მესე ქართველებიც ასე ხედვიან. ასე იცოდენ, მრავალს ეხება, ამის მუშებიც ასე აწყობდნენ, — ვარსი იყო ჯენენი შეხვედრა მიღულ დროის სახალწლოზე. მუშამ დახარჯა მილად ჯამაგირი, ღვინით დაათრა ქუთა თავისი, მორე კვირის სამაგროოდ პუროც არ ჰქონდა მის სკამარისი. თავგაბრებულს სუნი აქეს მყრალი მიდის ბარბაკით ცხვირპირ ნაცემი მე მეზიზღება კაცი დამთვრალი, მისი სიმღერა თუ ღრინაცელი.

1928 წ. 6 დეკემბერს შეერთებულ შტატებში ვარდაიკვალა ცნობილი ამერიკელი დიპლომატი, მწერალი და სამხატვრო კავშირის მეგობარი კაპიტანი **პასტონ ვიგანი**. რუსეთში სიმშობლის ხანებში ვიგანი მუშაობდა „ნირისტ რელიფში“ (აღმოსავლეთის დახმარე კომიტეტში) და მოაწყო რუსეთის ბავშვთა დამხმარე კომიტეტი.

სიკვდილს წინ ვიგანმა უანდერბა თავის მეგობრებს, რომ მისი ნეშტი დევრძალათ მოსკოვში. თებერვლის პირველ რიცხვებში ვიგანის ნეშტი მოსკოვში ჩამოასვენეს და დაკრძალეს.

სურათზე — ვიგანი მოსკოვში ყოფნის დროს გვირგვინით ამკობს ჯონ რიდის (ავტორი ცნობილი წიგნის „ათი დღე, რამაც შეარყია ქვეყნიერება“) საფლავს.

ავადმყოფი ბავშვები ინსტიტუტში

სტრუქციის მიხედვით, იკვლევენ მალარიის გავრცელების ბუნებრივ ფაქტორებს და აწარმოებენ პრაქტიკულ და სამკანა-თაღებლად მუშაობას.

ინსტიტუტის სამეცნიერო და პოპულარულ გამომცემლობის შესახებ უნდა აღვნიშნოთ, რომ დაწესებულებამ გამოსცა სამეცნიერო შრომის ორი კრებული და აწ სრულიად საქართველოს ტროიკულ დაწესებულებასთან ერთად სცემს ტროიკულ მედიცინის მოამბეს“ გამოცემულია ინსტიტუტის მუშაკთა შრომები: „ეპიკრიკოპიული ტრენიკა“, საქართველოს მალარიული გეოგრაფია“, „პოპულარული მოძღვრება“ და „სამეცნიერო პოპულარული მოძღვრება“ რუ-

სულ, სომხურ და თურქულ ენებზე. განვიხილოთ ექ. მარუტილის მიერ შემუშავებული და მეცნიერულად დასაბუთებული მალარიის წინააღმდეგ ბრძოლის ხუთწლიანი გეგმა.

1928 წლის იანვრიდან ინსტიტუტში გაიხსნა აოსწლიანი სტაციონარი, რაც, ოსაკვირვებელია, ინსტიტუტის მიზნებისათვის ფრიად მიერა.

განსაკუთრებით უნდა აღვნიშნოთ, რომ ტროიკულ სფეროებთან ინსტიტუტის წარმატებისათვის დიდი მნიშვნელობა ექნება იმ ახალ მუშაობას, რომელიც უმაღლეს ორგანოებს მისი გაღებული თანხებით შენდება არმოცედა ათ წლიანი სტაციონარისათვის.

დასასრულს უნდა აღვნიშნოთ, რომ სრულიად საქართველოს ყველა ტროიკული დაწესებულებანი გაერთიანებული ცენტრი მუშაობენ, რაც დიდ მიღწევად უნდა ჩაითვალოს.

პროფესორი ს.პ. ვირსლაძე.

მაგრამ მე ვიყავ ერთ ქარხანაში სადაც ახალი რამ შევაჩინე, სადაც ნაწილი მყავს ამხანაგი მუშა და ქიფეს იყო ნაჩვევი, — გულგასარკულად ვამაღეს სუფრა, არა ძველებურ ყანწით და ბოთლით, შეხვედენ მუშები ახალ წელსწადს, რძინი ჩაით და ბუტერბროლით.

ფრ. ნაროუშვილი.

„დროშა“-ს რედაქცია

სთხოვს ამხანაგებს

მოაწოდონ მას ადგილობრივი მშენებლობის დამახასიათებელი ფოტოგრაფიული სურათები.

— ჩვენ უნდა მივიღწიოთ იმას, რომ ამ უახლოეს წლებში ჩვენმა გლეხმა დარჩიას პერანგის ჩაქმა შეიძლოს და სხვა მხრივაც უზრუნველყოფილი იქნეს მატერიალურად.

ასე დაბ—ღავა თავისი სიტყვა მებარეშუმეობის თათბირზე სამეურნეო დარგის ერთმა მუშაკმა, რომელიც საერთოდ არ არის ჩვეული ექვეჩრანო სიტყვის წარმოთქმას.

უსსოვარ დრ—იდან ჩვენი ხმარობდენ ან შინაურული წესით დამზადებულ თესლს, ან უცხოეთიდან შემოტანილს. არც ერთი ჩვენი

დაური თელავსა და ზუგდიდში, ასე, რომ ორი წლის შიმდგ საკუთარი თესლით არა თუ ჩვენ საჭიროების დავაკმაყოფილებთ, არამედ რამდენიმე ასეულ ათას კოლოფს კავითანი კიდევ მეზობელ რესპუბლიკებში.

თესლი გვაკეს, მაგრამ ნაყოფიერების გასადიდებლად ეს არ არის საკმაო; მთავარია წესიერი მოვლა ქაკება.

მასოსეს ბავშობიდან—ჩვენი მეზობე

ცლებულ მურებს. უაღლოესი ხუთი წლის დამლევს ინკუბატორების ქსელი იმდენად გაფართოვდება. რომ შესძლებს თესლის ნაცვლად, გაცხოველებული მურების დარიგებას მთელი მებარეშუმე მოსახლეობისათვის. მაგრამ არც ეს არის საკმაო. ჰიის ნორმალური ზრდისათვის აუცილებელია ტემპერატურა დაცვა, რისთვის

1) ოზურგეთის ძაღსაღები ფაბრიკის საკონტროლო ოთახი; 2) ქუთაისის ახალი საგრენავო სადღურის მიკროსკოპიული ანალიზების ოთახი; 3) ქუთაისის აბრეშუმის ფაბრიკა; 4) ქუთაისის მესამე საგრენავო სადღურის პარკუჭანების დასაკიდებელი ოთახი; 5) პარკის შექმნის სახმობი ოთახი და დარღული (ქუთაისში), საათში ხმება 240 ფ. პარკი.

გლეხისთვის ხელსაყრელი არ იყო. თესლის რაციონალურად დამზადებას სჭირია ცოდნა და მეცნიერული შენაარება, რაც ჩვენ გლეხს არასოდეს არ ჰქონია, უცხოეთიდან კი იგზავნებოდა მდარე თესლი, რომელიც ჩვეულებრივ ხანგრძლივ მზარობას ვერ იტანს და ვიდრე გლეხის ოჯახამდე მიადღევს, სანახევროდ უფარისდგება. ესეც არ იყო, გარედან შემოტანილი თესლს ესაბიოფილად არა ერთი ათეული ათასი მანეთი, რომელიც ვაჭრობის სახით უცხოეთის რაიონში მიწარიალდება.

დღეს ჩვენი მებარეშუმეობა უზრუნველყოფილია საკუთარი ძარბი თესლით. სოფ. ვანის ერთი სადღური და ქუთაისის ორი საგრენავო სადღური, რომელიც აგებულა სამი უკანასკნელი წლის განმავლობაში ტრენის უკანასკნელი სტაციის მიხედვით, ყოველ წლიურად აწარმოებენ 70 ათასამდე კოლოფს, შენდება კიდევ ორი სა-

ლი ქალი, რომელიც მებარეშუმეობას მისდევდა, „შეულოცავდა“ ჩვარში გახვეულ თესლს, ამოიღებდა ილიაში და მთელი დღის განმავლობაში უცდიდა ბოლოვებულ პროცესის დაბოლოებას—ჰიის გამოჩენას. საღამოს ილიიდან გამოიღებდა და გაშლიდა თეთრ ნაჭერს, რომელიც შიგნით გამჭვარტულ ჩაქოს მიაგავდა, დაკვირვებული თვალს მოვს შეენივდა მაღარა ქიების მოძრაობას. ბავშვს გვაკვირებდა ეს „ფოკუსი“—პატარა წერტილების ასეთი სწრაფი მეტამორფოზა. მაშინ დღესაც ბევრგან არის დარჩენილი ამოცოცხლებლის ასეთი წესი, ზოგან კი უარესი—კოლოფის შენება ლუმელში, სადაც ტემპერატურის დაცვა შეუძლებელი ხდება. სამედიცინო და ჩვეულებრივ დასალუგად არის განწირული. საქართველოს რამდენიმე რაიონში უკვე მოწყობილია საინკუბატორო კამერები, რომლებიც არიგებენ არა თესლს, არამედ გამოცო-

საც საჭიროა სათანადო სადგომები და სიბოლს სახ—ში ხელსაწყოები. უკვე გამოშუშავებულია ისეთი სადგომის მოდელი, რომელიც 100 მანეთზე მეტი არ დაჯდება, ხუთი წლის განმავლობაში ჩვენი მებარეშუმეები და მათი კოლექტივები უზრუნველყოფილი იქნებიან ასეთი სადგომებით.

ტემპერატურის დაცვის საქმე უკვე მოგვარებულია უნდა ჩა თვალს. გლეხობა წელს უროგდება 25 ათასი ტერმომეტრი და ამდენივე დაუროგდება მომავალ წელს და შემდგომ.

სისულეთის დაცვა, საკვების პერიოდული მიწოდება ნორმალური ზრდის აუცილებელი პირობაა, რაც ჯერ კიდევ ბერს ჩვენს მებარეშუმეებს არ ესმით. ინსტრუქტორების გაორკეცებული შტატი და აგრეთვე მებარეშუმეობის კურსებზე ასობით გაყოფილი ახალგაზრდები

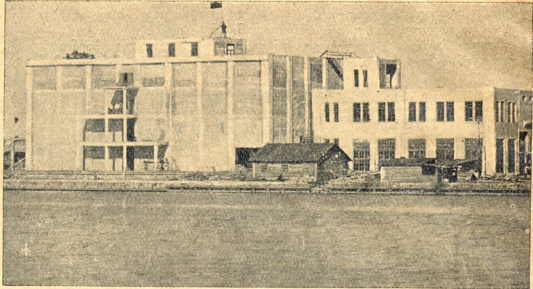
ფოთის საცხოვრარი

და ქაბეძე შეიტანენ მასში საკირო ვალტურას მებარეშუმების მივლის საცემოვაც.

ამ ობიექტებს შეუძლიათ თიხების გაორცილონ აბრეშუმის წავებებზე. თუ ამჟამად მოსავალი ერთ კოლოფზე საშუალოდ ფუთს, ამ ფუთნაბერის არ აღემატება, ამ ობიექტების გაორცილებას შედეგად მოსავალი ერთ კოლოფზე 21,7-3 ფუტს მიიწვევს. ვ. ი. 100 ათასი კოლოფი თხლი მოიგვეს 250-300 ათას ფუთ ნედლე პარკს. ამ ხუთ წუთში მოსავალიაზარა ამაზე ნაკლებად. ამ ხუთ წუთში მოსავალიაზარა ამაზე ნაკლებად. ამ ხუთ წუთში მოსავალიაზარა ამაზე ნაკლებად. ამ ხუთ წუთში მოსავალიაზარა ამაზე ნაკლებად.

სხვა მრავალ ნაგებობათა შორის, რომლითაც გაშლილია ფოთი საბჭოთა ხელისუფლების დროს, განსაკუთრებულ ყურადღებას იქცევს ფოთის ნავთსადგურთან გაშენებული მშენებელი ხუთსართულიანი შენობა-საცხივარი ქაბეძე-ვალიძის საძინის სახლისათვის.

საცხივარი აგებულია სააკირო სახოვად ობიექტის „ხლოდოვკა ობიექტის“ მიერ, გაშენებულია ზღვის პირათ, აქვს თავი 15 ბატარა გემთსადგომი და რკინის გზის შტოლი შეერთებულია მთავარ ნავთსადგურთან. გემები უშუალოდ მიადგება საცხივარს. როგორც დატვირთვა, ისე გადმოტვირთვა ხდება მექანიკურად, რაც საქონლის ღირებულებას ამცირებს.

ფოთის საცხივარის შენობა ზღვიდან

მებარეშუმების გაწვითარებაზე ჩვენში მოქმედება არა მარტო შინაური ხაითის მიხედვით, არაუდ უცხოეთის ბაზარზე. საბჭოთა ხელისუფლებამ მებარეშუმებმა გაანათავისუფლა ამ დამოკიდებულ ბიზანსს. მთელი მოსავალი 85 პროცენტს დღეს უკვე ამუშავებენ ამ ობიექტში წლის განმავლობაში აგებული ძაღსაბეგი ქარხნები (ობიექტის ქარხანა-144 გობით, საბურთალოსი-100 გობით, ხონის-90, თელავის-52 და ქუთაისის-144 გობით). ყველაზე მუშაობა წარმოებს ოპოქებით გარდა ქუთაისისა, სადაც ჯერჯერობით მუშაობს 100 გობი და სადაც ყველა გობის ამუშავებისათვის შეიძლება იქნება საში აკლას. ამ ქარხნებს მიუხაზება კიდევ ერთი ქარხანა ზუგდიდში 100 გობით.

რაც შეეხება ძაღს შემდგომ დამუშავებას, ობიექტის წინადადებით აგებულია მუშაველი ფაბრიკა, სადაც 2,600 თითისბარი მუშაობს. შარხან ამ ფაბრიკამ დაშადა 80 ათასი კოლოფი გრებიანი ძაღს, ანუ გრეფა. ჯერჯერობით გრების დიდი ნაწილი იგზავნება დასამუშავებელი საბჭოთა კავშირის ცენტრალურ რაიონის ფაბრიკებში, მაგ. ამ მიზნებისა ზომების, რომ ეს ძაღვი ადგილობრივ გადამამუშავებს. დღემდე თბილისში მუშაობს ერთი საფაბრიკო ფაბრიკა, რომელმაც უკანასკნელ წლებში საგრანტობლად გააძვირა ნაყოფიერება და გააუმჯობესა აყოფიერების ხარისხი. 1924-25 წლის ამ ფაბრიკამ დაამუშავა 12,610 მეტრი ქაოვილი, ხოლო 1927-28 წელს 59,197 მეტრი. უკვე გადადებულია პრაქტიკული ნაბიჯები ამ ფაბრიკის გასაფართოებლად, შექმნილია 230 დახვა, რომელიც ამჟამად უკვე იდგება ბოზორ ანციუსულ თამბაქოს ფაბრიკის შენობაში. ფაბრიკა პირველ წელსვე დაამუშავებს 100 ათას მეტრი ქსელის, ხოლო ხუთი წლის დანაკლებს მისი ნაყოფიერება 1.221 ათას მეტრამდე ავი. ამასთან ერთად ეწყობა სატრიკოტაჟო ფაბრიკა, რომელიც სპეციალურად დაამუშავებს მაღალი ხარისხის აბრეშუმის ჩულკებს; მოწყობილია უკვე შექმნილია გერმანიის პირველ წელს ფაბრიკა დაამუშავებს 18 ათას დიუჟინ ჩულკას, ხოლო ხუთი წლის დანაკლებს-48 ათას დიუჟინ.

კაპიტალურ მშენებლობაზე და ხედვების ბაზის გაფართოებაზე ამ ხუთ წელში განხორციელებულია დაინარჯოს 7 მილიონამდე. ბაზარზე გაწვითარება აბრეშუმის პროდუქციის ღირებულება ხუთი წლის დანაკლებს მიადრეგებს 21 მილიონს (ომამდე კი იყო 2,5 მილიონი), ხოლო აბრეშუმის შრომარეგულაციის ჩაბმულ მუშა-ხელის რაოდენობა 10 ათასს (ომამდე კი იყო 200). ასეთი მოკლეთ ჩვენს მებარეშუმებში მიდგომისაზე ამჟამად და მისი უხალისე პერსპექტივები.

თუ მხედვლობით მივიღებთ იმ გარემობას, რომ ამაზე უფრო ჩქარი ტემპით ვითარდება ჩაის მეურნეობა, ჩქარი ნაბიჯით მიიწვეს წინ მეთამბაქოთა, მევენახეთა, მებოსტნეთა და სხვა ძვირფას ტექნიკურ ვალტურათა გაწვითარება, არ შეიძლება არ დავეთანხმებოდეთ ობიექტის ორატორის დებულებას, რომ ამ უხალისე წლებში ჩვენი გლეხი მოლონიერდება იმდენად, რომ შეიძლება შეიკეროს რამოდენიმე წყვილი აბრეშუმის თეთრედული და უხრუნველყოფილ იქნეს ნატურალურად.

საცხივარის მთელი მოწყობილობა ანერჯიკაში შექმნილია. საცხივარი დაყოფილია რამდენიმე კამერად იმის მიხედვით, თუ რა სახის საქონელია შესანახი და გასაცხივარი.

საცხივარი ელექტროენერჯიკის იღებს აბაშის ჰიდრო-ელსადგურიდან. სამანქანო განყოფილებაში მოთავსებულია ყინულის მკეთებელი ქარხანა, რომელსაც

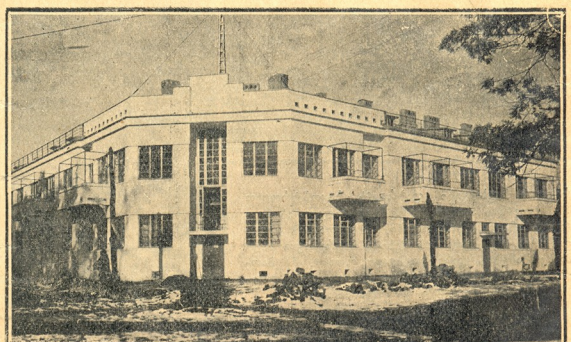
და აყოველი სახის ტვირთის მისაღებად, გასაცხივარი და შესანახი.

საცხივარის აგება დაჯდა 1300-1350 ათასი მანეთი, რაც ბევრთა ნაკლებია იმ თანხასზე, რომელიც ხარჯთაღრიცხვით იყო ნაგარაუდელი.

შესანახი კამერათა სიგრველ 2225 კმეტრის უდრის და იტევს 1012,5 ტონა ტვირთს.

გ. ელ

საბინაო მშენებლობა პათოკში

ზევით—აშლად აგებული მუშათა სახლი ინტერნაციონალის პროსპექტზე ქვევით—მუშათა საცხოვრებელი სახლები პუშკინის ქუჩაზე

ლენინის ინსტიტუტი

1923 წ. 31 მარტს მისკოვის კომიტეტის პლენუმმა გამოიტანა გადაწყვეტილება ლენინის ინსტიტუტის შექმნის შესახებ.

ინსტიტუტის ფუნქციონირება დაიწყო 1924 წლის 31 მაისს, პირველ ნაბიჯში ინსტიტუტი მისკოვის კომიტეტთან არსებობდა, მაგრამ შემდეგ, როგორც საკავშირო ინსტიტუტი

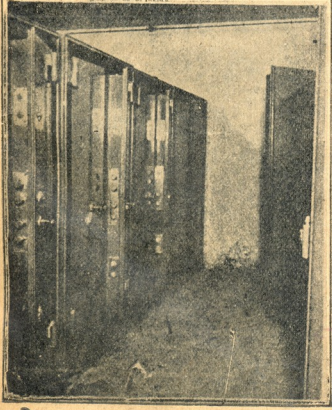
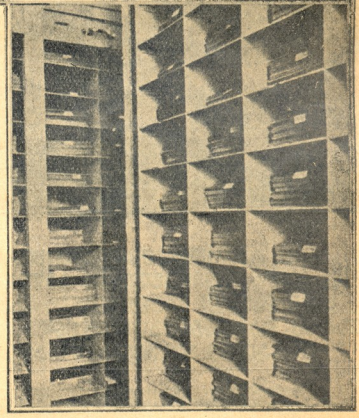
ის მოწყობილობა გადასახლების დროს (დასსხვ). აქვე არის ბრაუნინგი, რომლითაც 1918 წ. 30 აგვისტოს ფაიზ კაპლანმა დასტურა ლენინი, ტყვეობიდან დასრულდა ლენინის პალატა, პარტიული ბილეთი და სხვ.

ინსტიტუტის შენობა საბჭოთა მოედანზე (მოსკოვში)

ბის მქონე დაწესებულება, პარტიის ცეცას გამგებლობაში გადავიდა.

ინსტიტუტის ამოცანა, როგორც ეს ნათქვამია ინსტიტუტის პირველ ბიულეტენში, მდგომარეობს შემდეგში: კავშირების ყოველმხრივი შესწავლა და ინტერნაციონალური პროპაგანდა. ინსტიტუტი ისაა ის ანა გიჟრა აკადემიურ მიზნებს, რომლებიც ინსტიტუტის მუშაობას განაგებენ საერთო პარტიულ ცხოვრებაში ლენინიზმი უნდა შეიქმნის მისაწვდომი ფართი, არა მარტო პარტიულ (რუსეთის და უცხოეთის) წრეებისათვის, არამედ მუშათა და გლეხთა უპარტიო მასებისათვისაც.

თავის არსებობის პირველ დღეებიდანვე ინსტიტუტმა უდიდესი კურსადღე მოაწვია ლენინის მემორიალური ლიტერატურის შეკრებას, მისი ნაწარების გამოცემას, გამოქვეყნებულ მასალების დამუშავებას და გამოქვეყნებას. ინსტიტუტის პირველი ლენინის მემორიალური ლიტერატურა, დაკომპლექტებული, რომელიც ლენინს შეეხება და სხვა ინსტიტუტის ხელმძღვანელობს ლენინის თხზულებათა გამოცემას, დოკუმენტები, რომლებიც ლენინს შეეხება იბეჭდება სსრკ, კრებული „Ленинский сборник“, ამას გარდა ინსტიტუტი უშვებს მთელი იმ ლიტერატურის მიმოხილვას, რომელიც ლენინს ეკუთვნის ან ლენინს შეეხება (კრებულები „ლენინიანა“).

ლენინის ხელნაწერების ასლების არქივი

ლენინის ინსტიტუტის სამეცნიერო თანამშრომლები თავიანთი მუშაობის დროს არასოდეს არ სარგებლობენ ლენინის ხელნაწერების ორიგინალებით, არამედ ხელნაწერების ფოტოგრაფიულ ასლებით, რომლებიც ინახება შემოსვენებულ არქივში.

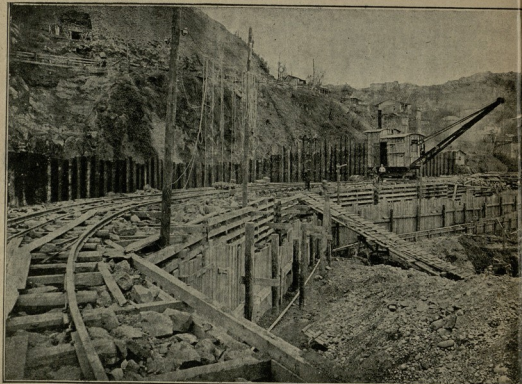
ინსტიტუტის გეოგრაფიის ერთი უმდიდრესი ბიბლიოთეკათაგანი, სადაც თავმოყრილია აუარტობი ლიტერატურა საზოგადოებრივ საკითხებზე წიგნებისა და ჟურნალ-გაზეთების სახით. ინსტიტუტის ბიბლიოთეკის ამოცანაა შეკრება მთელი იმ ლიტერატურის, რომელიც ასე თუ ისე დაკავშირებულია ლენინთან, — ე. ი. შეკრება თვით ლენინის თხზულებების, ლიტერატურის მის შესახებ, ლიტერატურის — ლენინის შესახებ, ყველა წიგნების, ჟურნალების და გაზეთების, რომლებიც ელ. ილიჩს არსებობდა. ინსტიტუტთან არსებობს მუზეუმი, სადაც თავმოყრილია ყველა ის ნივთები, რომლებიც საზოგადოებრივად ლენინი თავისი სიცოცხლის განმავლობაში (წიგნები, გაზეთები, ლენინის თა-

მუზეუმის სამკოლოვარო — მემორიალურ განყოფილებაში თავმოყრილია გვირგვინები, რომლითაც შეამკეს ლენინის საფლავი დაკრძალვის დღეს, სანისა და ხელების ნიბიბი, ქანდაკებანი და ლენინის დაკრძალვის ფოტოგრაფიები. იქვე არის სუნ-იატ-სენის მიერ გამოგზავნილი სამკოლოვარო არხი, ლენინისათვის გავანული საჩუქრები და სხვ.

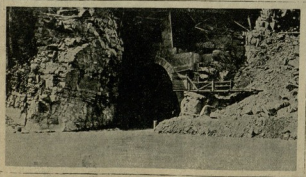
ლენინის ინსტიტუტი — არის მსოფლიოში უდიდესი სამეცნიერო დაწესებულება, რომელიც ფართე ნიადაგზე დაყვანი ლენინიზმის საკითხების შესწავლა.

ზევით — ინსტიტ. ბიბლიოთეკა. ქვევით — ცეცხლგამძლე შენობები ლენინის ხელნაწერებით.

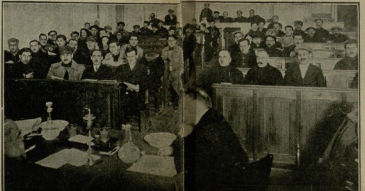
ჩიქონის ჰიდრო ელექტროსადგურის სამუშაოები

მდ. ჩიქონზე, ქ. ქუთაისის ჩიქონში, შედგება ქლავარი ჰიდროელექტროსადგურის სამუშაოები—ჩიქონის ჰიდროელექტროსადგურის, რომლის არქიტექტორის განაგებვის სიმაღლეა იქნება 30 000 სმ-ის კალა. შემდგომი ეს სადგური გაუარყოფელი იქნება 60 000 სხ. კალამდე.
 ამ უმაღლეს სამუშაოებში გასწავლეთა დამკვეთი სწავლობას, განსაუთრებთ საგზარის მშენებელს, რადგან მოგვამდ გაზაფხულის წყალდიდობამდ საგზარის მარჯვნივ ნაირის ნახ-
 მარზე დაგეგმვაში უნდა იქნეს ამტონის სამუშაოები.
 სურათზე ნაჩვენებია საგზარის სამუშაოების მდგომარეობა გასულ, ულის დამთავრების.

ბაილიდან ჩამდინებულ ქლავარის ნაპირზე, მდ. ატარს-წელზე შედგება მდელია ჰიდრო-
 ელექტროსადგურის, რომელი ელექტრონის ქრუცის მიწოდებს ბაილის წარმოების და გა-
 მარის ატარსტანის სივლეებს. სურათზე—ატარს-წელის ჰიდროელექტროსადგურის ნაგებობის გვირაბი.

1- დან 3 თებელმდე ბაილისში მიმდინარეობდა სახლი საქართველოს კომისიის და ცენტრალური საარ-
 წყლის კომისიის ჩვენებულა რეგულაციის მუშაობის, სურათზე—ბაილისის სტომა.

ფერმის მუშევლების აკადემიის ჰეოლოგი თაყვანი, უმუშევრობის რეკონსტრუქციის
 რეზულტატად იხილება და ენა აქვს სამ მუშაობაში.
 სურათზე—უმუშევრობის გრძელ რიგი შრომის ბიძგის წინ ნაგებში.

კავშირები და უკავშირები

(ინგლისისა და შვედ. შტატების სამხედრო მეტოქეობა)

მ. შულაძე

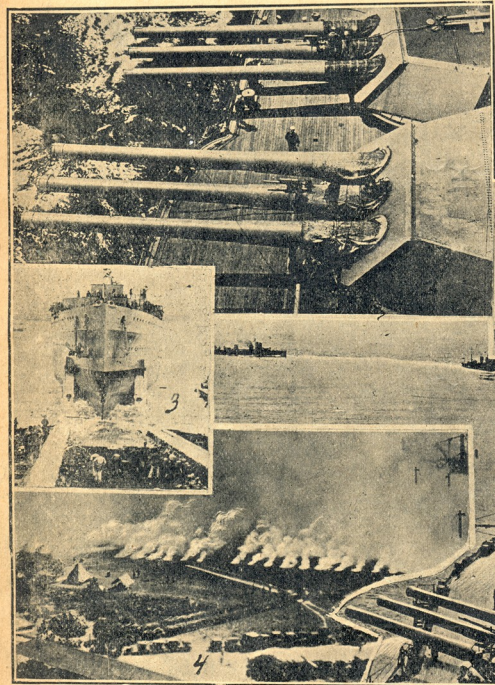
ზოგიერთ დიპლომატებსა და სამხედრო „ისტორიკოსებს“ რომ დაუჯეროთ, საფრანგეთ-გერმანიის 1870—71 წლის ომი იმან გამოიწვია, რომ მუქე ველკლემ ზურგით მიუბრუნდა საფრანგეთის ელს ბენედიქტს და ამით „შუპრაკცოლ“ არა მარტო „ბრწყინვალე“ გრაფი,

წინაშე წამოიჭრებოდა გერმანია; გაფტქენილი ავსტრია, ბულგარეთი და უნგრეთი; არაბეფულებრივად გაპირული სამხრეთ-სლავია (ეს ომის შემდგომი ინდელი ახალი ავსტრო-უნგრეთი), ავსტრიის ტერიტორიის ხარჯზე გაზრდილი იტალია, რომელმაც ფაქტურად გადაყლაპა

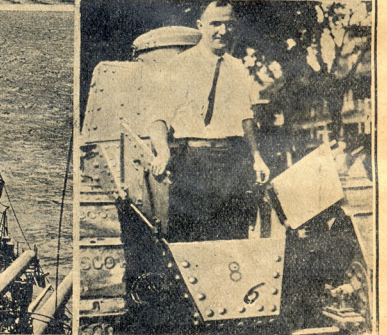
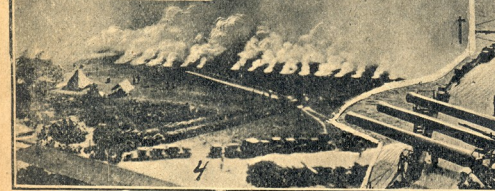
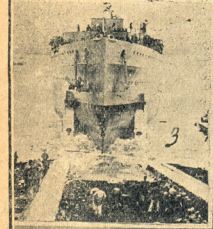
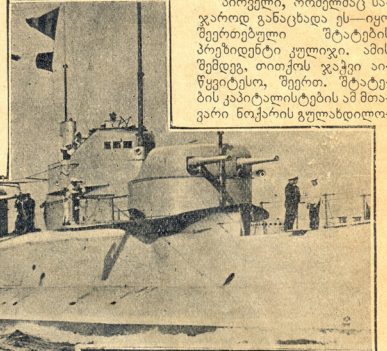
მეტოქეობას უწევს დოლარის ბატონობას არა მარტო თვით ევროპაში, არამედ ნიუ-იორკის ბირჟაზეც.

და, ამ სფეროებულ შტატების წინაშე მთელი თავისი სიკრემ-სიგანიონ ისმება მოპოვებული პოზიციების შენარჩუნების საკითხი.

— ნაბრძენი დაცვა უნდა, პირველი, რომელმაც საჯაროდ განაცხადა ეს— იყო შვედეთელი შტატების პრეზიდენტი კლივივი. ამის შემდეგ, თითქოს ჯაჭვი აიწყვიტესო, შვედეთი შტატების კაპიტალიზმის ამ მთავარი ნოქარის გულახდილი-

ალბანეთი, მთელ ბალკანეთის ნახევარკუნძულზე გაბატონებას აპირებდა და მოუთმენლად ელის დროს, რომ საფრანგის წაგლეჯის მისი კოლონიები აფრიკაში; პოლონეთი, რომელიც სოლივიტი არის შვედეთის გერმანიის ტერიტორია-

1) ზარბაზნები შვედეთელი შტატების დრედნოუტზე „იანბა“, 2) ინგლისის უდიდესი წყალქვეშა ნავი „ნ 11“, 3) ახალი სამხედრო გემის ჩაშვება წყალში პორტსმუთა (ინგლისი) ნავთსადგურში, გემი აგებულია ტენისის უკანასკნელი სიკვების მიხედვით, 4) შვედ. შტატების არმიის მანქანები პანამის არხთან. კვანძის საფარის მოწყობა. 5) იტალიის ფლავის მანქანები ხმელთაშუა ზღვაზე. 6) ახალი სამხედრო ტანკი ერთი კაცისათვის.

არამედ მთელი საფრანგეთის „ლირებსა“. ამისთვის ბრძოლის ველზე დაიღუპა 41.210 გერმანელი და 138.871 ფრანგი მებრძოლი. 1914—18 წ. საშინელი ომის ფორმალური მიზეზი, როგორც ვიცით, იყო ავსტრიის ჰერცეგინი მთავლობის დაუჯერებელი „ლირებსა“ დაცვა კაცობრიობას დაუჯერებელი 10.000.000 ადამიანის სიცოცხლე და 587 მილიარდი მანეთის (ომის წინაღობის დროის ფრანკი) ჰმანეთის.

მაგრამ ყელა პირიწინავე კი იცის, რომ „სახელმწიფოებრივი ღირსების დაცვა“ და სხ. ამგვარი „აოჯუბებები“ მხოლოდ შირმაა, რომლის უკან იმალება ომების ნამდვილი მიზეზი ბი. ყელა უკვე ვეცოდით იცის, რომ საფრანგეთ-პრუსიის ომი გერმანიის სამხედრო მოლოდინის ზრდას და ნაპოლეონ მესამის იმპერიალისტური პოლიტიკის შედეგი იყო. 1914—18 წ. ომი კი— გერმანია-ინგლისის უზალღეს წყურტილამდ განვითარებულ მეტოქეობამ გამოიწვია.

როგორც იქნა გათვალისწინებულია, რომ თითოეული ელვა ამოისუნქნა, მაგრამ გერმანიაში შერჩეულმა „შვედობიანობის მოქმედებებმა“ ისეთი „სახეობა“ ხელშეუწყობდა. ვაშლაცხვის, რომელიც ახალი ომის უყოველად განართხნ მხედვის საკანია გადახედული მსოფლიო რუკას, რომ ამაში დაგროვდნენ: საფრანგეთის

ში და გადაყლაპვის უპირობას აღმოსავლეთ პრუსიას; ევროპიდან ფაქტურად განდევნილი თურქეთი, სამხრდატო ტერიტორიები აფრიკაში და არაბეთში და მოვალეობა სხვა პუნქტები, რომელზე დიდ და პატარა იმპერიალისტებს შორის ღრინდა და ახალი შტატებების საბაბს წარმოადგენენ.

და ყველაფერი ამას ემატება ომის საფრთხის ახალი ფაქტორი: ინგლის-შვედეთელი შტატების მეოქეობა.

შვედეთელი შტატები, რომელიც მსოფლიო ომამდე თვით წარმოადგენდა ევროპის მთავალს, ომის პროცესში და შემდეგ გადაიქცა მსოფლიო ბანკიად. მისი ვაჭრობა, მიუწველობა, ფინანსოლი და სამხედრო მთავრობა ზოგადად გაიზარდა. იგი ამჟამად ბატონობს არა მარტო ამერიკულ კონტინენტზე და წყარო იყვენს კუნძულზე, არამედ უდიდეს ხევალებს ახდენს მთელი კაპიტალისტური ევროპის ცენტრშიავე და ამერიკაზე.

მაგრამ ევროპა მთელმად დგება ნანგრევებიდან. ევროპის კაპიტალიზმმა მოახერხა ზოგიერთი პოზიციების დაბრუნება მსოფლიო ასპარეზზე განსაკუთრებით ითქმის ეს ევროპის საბანკო კაპიტალზე, რომელიც ამჟამად უკვე სერიოზულ

ბით წახალისებ ბული დიდი და პატარა კაცები, სწავლებს და დეპუტატები, ამერიკალები და პოლიტიკელები, ლეკვენ და „ალბრანდებენ“ ამ აზრს.

ამ მხრივ სწავლობს ფონონის გულახდილი არგუმენტაცია შვედეთელი შტატების სამხედრო მოლოდინის კიდევ უფრო განმტკიცების შესახებ შეიძლება საინფორმაციო ჩაითვალოს.

აი რა განაცხადა მან სწავლებს:

„შვედ გვესაჭიროება დიდი ფლოტი შვედეთი. შტატების უპირობების დასაცავად ვაჭრობის როგორც მსოფლიო დრამის დაწყებამდე მთლიან ომში დრო დარჩა. ეს დრამა წყნარ ოკეანეზე დატრიალდება. ჩრდ. ამერიკის შვედეთის შტატები არის საზღვაო სახელმწიფო, რომლის ვაჭრობა სკანდინავიის მთელი დასავლეთი ევროპის ვაჭრობას ჩვენი საფარველი გაქრება ათ მილიარდი დოლარის შეადგენს წელიწადში. ყველაფერი არეოთიანად, რომ ვყოფილი ფლოტო, რომელიც თავის მხრივ საჭიროებს სამხედრო საზღვაო ძალების მის დასაცავად.“

ვაშინებრის კონფერენციამ მონება დაიასა ინგლისის მიმართ მთელი რამდენიმე ვაჭარება. „ხლების თავისუფლება“ და „ომის არქაძალა“ ცარიელი ფრანგები, მაშინვე მოეცეით გაშენით ის, რასაც სასარგებლოდ ვთვლით და

რაც მხოლოდ ამერიკისათვის არის საჭირო. მე თავი მომახმარა დაურჩევლად მაკივისტურშია ლაგობაში.

ინგლისელი იმპერიალისტები თითქოს იხტბარს არ იტყვენ, არ იმჩნევენ შეერთებულ შტატებთან ურთიერთობის გახანოვას, კვლავინდებუნად ლაბარაკობენ საკუთვესა გრომობებზე, რომელიც ინგლისის ხალხს აკავშირებს „ატლანტიკის ოკეანის იქითა მხარეს მდებარე დიდ დემოკრატიულ რესპუბლიკასთან“, მაგრამ ჩუბთა ლესავენ ხმალს ხმალს „მეგობრის“ წინააღმდეგ. ამ, ჩვენ ვართ მოწოდებ ფრანკი სანტერესო სურათის.

ერთის მხრივ ინგლის-საფრანგეთის იმპერიალისტები ცდილობენ შექმნან ერთიანი ფრონტი მსოფლიოში პირველი მუშურ-გლეხურ სახელმწიფოს წინააღმდეგ, რომ მოსპონ საბჭოთა ხელისუფლება და კვლავ აღადგინონ ჩვენში კაპიტალისტური წყობილება და მეორე მხრივ, ინგლისის იმპერიალიზმი ცდილობს შექმნას რაც შეიძლება ხელსაყრელი პირობები შერთებულ შტატებთან მომავალი ომისათვის. ამ მიზნით დავიწყებულია ის უთანხმოებანი, რომელიც ომის დასრულების შემდეგდგროინდელ პერიოდში ახასიათებდა ინგლის-საფრანგეთის ურთიერთობას. აღდგენილია ლონდონ-პარიზის „გულითადი თანხმობა“, დადებულია „ილინოის საზღვაო შეთანხმება“, თავისი მახვილით მიმართული შეერთებული შტატების წინააღმდეგ და სხვ.

ასეთს, თოვის წამლით გაკლენილ ატმოსფეროში, ყველა კვირებში არაჩვეულებრივად იზრდება შეიარაღება. დიდი და საბჭოთა სახელმწიფოები ერთმანეთს ეჯიბრებენ წყალქვეშა გემების, კოვისერების და დრეფთოლების შექნებაში, არტილერიის გაუმჯობესებაში, ახალი შხამიანი გაზების გამოგონებაში, ჰაეროპლანების რიცხვის გამრავლებაში და სხვ.

იმპერიალისტებისათვის არ არის ხელსაყრელი ლაბარაკო თავიანი ზრახვებზე, მაგრამ შეიარაღებაში არ დაინაშობა. ახალი კოვისერები, წყალქვეშა ნავები და ზარბაზნები კოვისერულად ამტკიცებენ მათ ნამდვილ მიზნებს. საბჭოთა ისეთი რაშს გამოგონება, რომ თავალი აუხეიონ მასებს, მიამიწონ მათი სიფიზილე. ამისათვის ისინი ათი წელია ლყებობენ მშვიდობიანობაზე, მაგრამ როგორც კი გვერ მიდებდა საკითხის პრაქტიკულად გადწყვეტაზე, იმპერიალისტების ბანაკში იწყება „ჰმათა აღრევა“ და ისინი იშლებიან შენდვამ კონფერენციამდე, როცა საბჭოთა კავშირის დედეკაციამ ეყენეაში შეიტანა წინადადება საყოველთაო და სრული განიარაღების შესახებ, იმპერიალისტები შევიდნენ როგორმე დასამაუბრითათ ეს წინადადება და კიდევ მიალწიეს ამას, რადგან საბჭოთა წინადადება მათ არ უტკობებდა არავითარ ზერელს შეიარაღების გაგრძელებისათვის თავიანი იმპერიალისტური ზრახვების განსახორციელებლად. მაგრამ მათ მიიღეს კვლევის პაქტი, რომელიც „კრძალავს“ ომს. ეს პაქტი ფართე ასარჩევე სტოლებს იმპერიალისტების ფარული მახინციებისათვის. თვითველ იმპერიალისტურ სახელმწი-

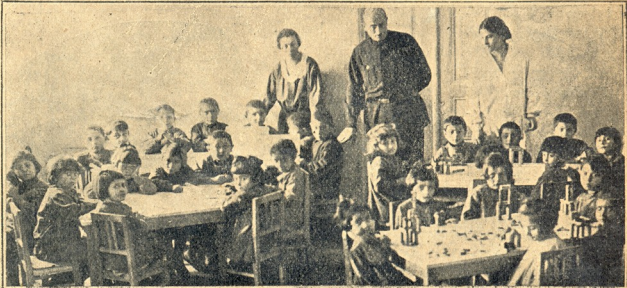
ფოს ისე შეუბღია განმარტოს იგი, როგორც მას მოესურვება. ამის ემატება კიდევ ის გარემოება, რომ მთავარა იმპერიალისტურმა სახელმწიფოებმა მთელი რიგი „შენიშვნებით“ მიიღეს კვლევის პაქტი და ამრიგად გააქარწყლეს ის მინიმალური მნიშვნელობაც, რომელიც მას ჰქონდა.

პირველი სახელმწიფო, რომელიც დაამტკიცა კვლევის პაქტი, ეს იყო საბჭოთა კავშირი. ეს მოხდა არა იმიტომ, რომ თითქო საბჭოთა მთავრობის კვლევის პაქტი მიანიჩა რეალურ საშუალებათ მომავალი ომის თავიდან ასაცილებლად, არამედ იმიტომ, რომ საბჭოთა მთავრობას სურდა ერთხელ კიდევ დაამტკიცებია თავისი მშვიდობიანობის მოყვება.

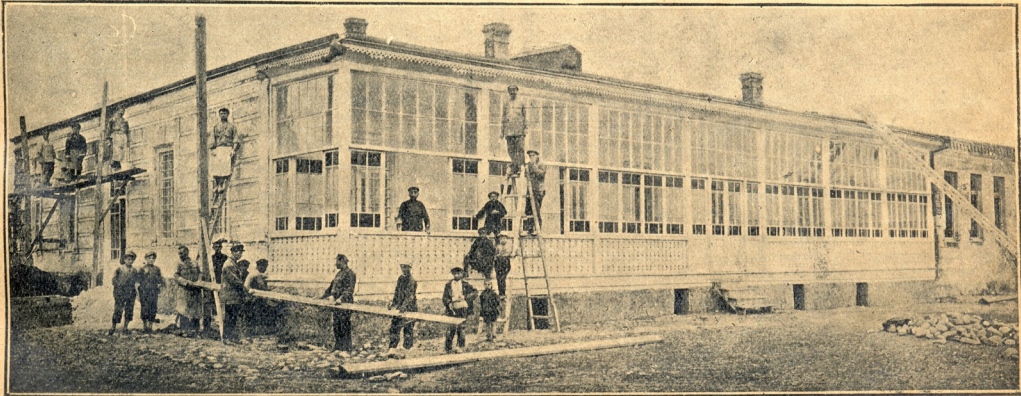
რომ კვლევის პაქტი უზარალო ქალიშის ნავლელად მიანიჩათ თვით მის ავტორებმა საბჭო ამტკიცებს თუნდ ის გარემოება, რომ პაქტის დამტკიცებასთან ერთად შეერე. შტატების სენატი შეუდგა დიდი სამხედრო-საზღვაო პრერამის განხილვას და სწორედ ახლა უფრო მძლავრად გაისიბს შოთხონილება „ნაპარციის დაცვის“ საჭიროების შესახებ.

ამიტომ სასუსები მართალი იყო გერმანიელი კომუნისტ-დეპუტატი შტეგერი, რომელმაც რეინსტაგის ტრიბუნაზე „იმპერიალისტების მიერ გათამაშებული უსამაღლო კომლია“ უწოდო კვლევის პაქტი.

ი. ვულაძე.

ამხ. ფ. მახარაძის საბავშვო სახლის მოწაფეები (ხაშური)

ამხ. ფ. მახარაძის სახელობის საბავშვო სახლის შენობა ხაშურში

საქართველოს მუზეუმის შენობა (რუსთაველის პროსპექტზე)

საქართველოს მუზეუმის ახალ შენობას უკვე ჩამოეხსნა ხარაოები. სადაც არის შენობის შიგა დასრულებული ნაწილები, რომელშიც მუზეუმის საშუალება ეძლევა გააჩაღოს საგამოფენო მუშაობა და ფართო მასებისათვის მისაწვდომი გახადოს თავისი კოლექციები.

შესაფერისი შენობის უქონლობის გამო მუზეუმს დღემდე მხოლოდ ზოოლოგიური კოლექციების მცირე ნაწილი ჰქონდა გამოფენილი, დანარჩენი ქონება გამოუყენებელი რჩებოდა. დღეს ამ მხრივ მთავარი დაბრკოლება გადალახულია. მუზეუმის მდიდარი მასალის გაშლის შესაძლებლობა უკვე მოცემულია.

საქართველოს მუზეუმს დიდძალი სამეცნიერო ღირებულების მქონე განძი მოეპოვება. მის ხუთ ძირითად განყოფილებაში (ზოოლოგიური, ბოტანიკური, გეოლოგიური, არქეოლოგიური და ეთნოგრაფიული) მრავალი იშვიათი ნივთია დაკრული. საკოლექციო საგნების რაოდენობა 10.000-დე აღწევს. მრავალი მითვანი სამეცნიერო პუბლიკაციის გამო, რასაც წინ უსწრებს მათი შესწავლა, ცნობილია საქვეყნოდ. მუზეუმს სამეც-

ნიერო წრეებში სამეცნიერო აქტის მოპოვებით. ამჟამად მასთან საქმიან ურთიერთობაში იმყოფება 99 საერთაშორისო მნიშვნელობის სამეცნიერო დაწესებულება. მაგრამ რაგინდ მნიშვნელოვანი არ უნდა იყოს თავის-თავად მუზეუმის კოლექციები, რაგინდ ღირებულ არ უნდა იყოს მუზეუმის მიერ წარმოებული სამეცნიერო მუშაობა, ვიდრე მუზეუმს არ მოუწყვეია ფართო ხასიათის გამოფენა — იგი თავისი დანიშნულების სასებთ მიხედვით ვერ გაამართლებს. სამუზეუმო მუშაობაში კოლექციების გამოფენა ერთ-ერთი ძირითადი საზრუნავი საგანია.

მუზეუმის განყოფილებებს უკვე დამუშავებული აქვთ საგამოფენო გეგმები. კერძოდ ზოოლოგიურ განყოფილებას განზრახული აქვს მოაწყოს ცხოველთა ბიოლოგიური ჯგუფები და გამოფინოს ფრინველთა, ძუძუმწოვართა და ოსტეოლოგიური მასალა სისტემატიური თანრიგით. ეთნოგრაფიული განყოფილის ერთი ნაწილის პროგრამა ვარაუდობს მითვანი საქართველოს შემდეგ ერთეულებს: ხევსურეთს და სენაეთს, ხოლო ბარისას: ქართლს, კახეთს, სამეგრელოს და გუ-

რისს. პროგრამა ითვალისწინებს აგრეთვე საქართველოს ავტონომიურ ერთეულებსაც. თითოეული ეთნოგრაფიული ერთეული წარმოდგენილი იქნება საყოფა-ცხოვრებო დიფერამებით და კომპლექსებით, რომლებიც ყოფილი და წარმოების პრინციპზე იქნება დალაგებული.

მაგრამ მომავალი გამოფენის მოწყობის საქმეში მარტო პრინციპული და პროგრამული საკითხებია ჩვენთვის საგულისხმო. გამოფენის საქმეში მთავარი საკითხი ის არის, თუ როგორ უნდა მოეწყოს გამოფენა ისე, რომ საუკეთესოდ ემსახუროდეს ცოდნის პოპულარიზაციის მიზნებს, რომ იგი ხალხის კულტურული დონის ასაწევ მძლავრ იარაღს წარმოადგენდეს, ე. ი. გამოფენა ხალხის ფართო მასისათვის ადვილად საკითხავი „წიგნი“ იყოს.

ამისათვის საჭიროა გამოფენილი ობიექტი თავისი ანსამბლით იმდენად მეტყველებდეს, რომ ორმა შთაბეჭდილებას ახდენდეს მნახველზე, მის ესთეტიურ ემოციებზე მოქმედებდეს. ეს მოსახრება ის მთავარი დებულებაა, რომელიც ახალი „ეთიმოლოგია“ მუზეუმის საფუძვლად და აღიარებული. საქართველოს მუ-

ხეშს სწორად ასეთი გამოყენების მოწყობა აქვს მიზნად დასახული. რამდენად შესძლებს ის ამის განხორციელებას—ეს უნდათვარისად მუხუმი მუშაობის კონკრეტულად და შემოქმედებითი უნარისგანა დამოკიდებული.

მაგრამ ამ მიზნის მისაღწევად სხვა მიმართულებითაც არის საჭირო მუშაობის წინაშეობა. „თეთრომლოპარაკე“ მუხუმი-სათვის დიდი მნიშვნელობა აქვს მხარისა აქტიურობას. რამდენად აქტიურობა მხარისგელი გამოყენებულ საგნისადმი, იმდენად უფრო მეტად მერტყევილი გამოყენებითი ობიექტიც. „ყრუთათვის“ ექსპონირება ყრუა. მუხუმი ამ შრივაც აწარმოებს შესაფერის მუშაობას. მიღებული ზომები ექსპურსიების ხელმძღვანელთა კვალიფიციური კადრის შესაქმნელად, რომელიც ცოცხალი სიტყვის შექმნის შესავალ კაბინეტებში შერჩეულ კოლექციების მიხედვით მხარისგელს ინტერესს აღუძრავს გამოყენებულ თემებისადმი და ძირითად საგამოყენებელ ექსპონირების შეთვისებას გაუადვილებს. აგრეთვე მიღებული ზომები, რომ გამოიყენებ მუხუმიში წარმოდგენილ სამეცნიერო დარგების კოლექციების შესახებ სახალხო პოპულიარული ლიტერატურა, მოეწყოს სახალხო უნივერსიტეტი სამუხუმო ექსპონირება“ თან დაკავშირებული უფროცა და სხვა.

ზემოთქმულის მიხედვითაც ცხადია, თუ რამდენად რთული და პასუხისმგებელი აპოკანის წინაშე სდას საქართველოს მუხუმი. იმედი უნდა ვიკონიოთ, რომ იგი იგი დირსულად შეასრულებს თავის დანიშნულებას და ჩვენი სახლის, მუშისა და გლეხის თვითშეგნების გაფართოებისა და გაღრმავების საქმეში უდიდეს როლს ითამაშებს. ამასთანავე უნდა გვახსოვდეს, რომ მუხუმის გამართვა ჩვენი კულტურისთვის და მეცნიერული მომზადების გამოცდაც არის.

გ. ჩიტაია.

ამ ბოლო დროს არქეოლოგიურ მუშაობას საქართველოში მეტი გაცხოველება დაეტყო. თუ რამდენად მნიშვნელოვანი არქეოლოგია, როგორც მეცნიერება, ეს ყველაფრისთვის ცხადია. იგი სარჩულია ისტორიის და ხალხის კულტურის შესასწავლად აუცილებელი პირობაა. არქეოლო-

სამარხში ნაპოვნი ნივთები

- ა) თიხის ქუჩბუები, ბ) თავის ქალა,
- გ) სამაჯურები, დ) ჩონჩხის ნაწილები,
- ე) ბრინჯაოს მახვილი, დ) შუბი,
- ჟ) სადგისი, თ) დანა

გიის მიერ აღმოჩენილ საგნების წყალობით ჩვენ ვეცნობით ჩვენი უძველეს წინაპრების კულტურულსა და ნივთიერ ყოფა-ცხოვრებას, ხელისა, ზნე-ჩვეულებას, ხელდენებას და სხვ. მაგრამ არც ისე ადვილია არქეოლოგიური მუშაობის წარმოება. რამდენად შორეულ წარსულთან აქვს არქეოლოგიის საქმე, იმდენად მეტი სიფრთხილე და დაკვირვებაა საჭირო. პირველყოფილი ანუ უძველესი და ნახევრად ველური ადამიანი თავისი უფუტურთობა და განუფთარებლობის გამო ძლიერ ცოტა რამეით ემაყოფილებდა. მისთვის საჭიროს იყო მხოლოდ სითბო, საძმელი, სასმელი, თავდაცვა და ამ საჭიროებათა დასაკმაყოფილებლად რამოდენიმე სხვადასხვა იარაღი. ასეთი ადამიანის ნივთიერ ქონებისგან ცოტა რამ თუ მოაღწევდა ჩვენს დრომდე, რამდენიმე ათასწლეული წლების განმავლობაში. ყველაზე უფრო მარეული და ძველი არქეოლოგიისთვის

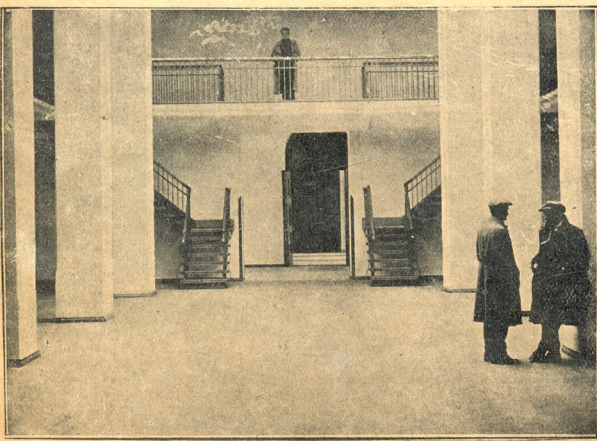
პირველყოფილი ადამიანის კულტურის ნაშთების აღმოჩენა, ამ დროზე არქეოლოგიის უძველეს ადამიანისგან დარჩა მხოლოდ ქვისა და ძვლისგან გაკეთებული იარაღები. ამ უძველეს დროს ეწოდება ქვის ეპოქა. ქვის ეპოქა თუ პერიოდის არის გაყოფილი მეცნიერებაში. პირველია, როცა ადამიანი ნაწლებად იცოდა ქვის დამუშავება თავისი საჭიროებისთვის; ამ პერიოდს ეწოდება პალეოლითის ხანა. მეორე ხანა იყო იარაღ ადამიანი ისეველა ქვის უფროსად დამუშავება (მისი ნადასტევა სწორ ნაჭერებად, ტარის დაგება, ვახვრება, გასიბება და სხვ.). ამ, დამუშავებულ ქვის ეპოქას ეწოდება მეცნიერებაში ნეოლითის ხანა.

ეს პატარა შესავალი იმისთვის კი არ გავგიჟებოდა, რომ მივთვალს გავცნობ ქვის ეპოქის ადამიანის ყოფა-ცხოვრება, რომლის შესახებ დღეის ხანა არის მეცნიერებაში ცნობაც და გამოკვლევებაც. ჩვენ გვიწოდებ შევცნობ ერთ საკითხს, რომელიც აქამდე მეცნიერებაში სადაოდ იყო მიჩნეული; ეს არის—გაკავსებაში ქვის საუკუნის ადამიანის ყოფა და ცხოვრება.“ ერთ დროს საფრანგეთის მეცნიერი შა ნ ტ რ ი ამტკიცებდა, რომ გაკავსაცა ქვის ეპოქის უახლოეს დროის (ნეოლითის) ადამიანის ბინას წარმოადგენდა, მაგრამ საბუთების უქონლობის გამო ეს დებულება გაბათილდა. ასეთივე ცდები მოახდინა 1913-14 წლებში რ ო ბ ე რ ტ შ ი მ ი დ რ ა ა ქალაქ ქუთაისის მახლობლად და აგრეთვე 1916 წელში პოლონურმა კ რ ე ვ ე კ ს კ ი მ სოფელ ოჯანში. ამ გათხრების დროს კრეფიკუსკიმ იხივა პალეოლითის ეპოქის იარაღები. ამით იტყება ამ დროის ადამიანის არსებობის პირობება კავსაცაში.

პატარა სამარხი

როგორც ვთქვით, ეს იყო პირველი მიუეთები ამ ბნელი მთელ-ელი საკითხის შესახებ; მეორე საბუთი არის არქეოლოგ გ. ნ ი ო რ ა ბ ი ს მიერ ახლად აღმოჩენილი პალეოლითის ეპოქის ქვის იარაღები. ეს იარაღები აღმოჩენილია შორაბანის მარხში ხანდების კლდეებში, გამოქვაბულ „დევის ხერულში“ (იხ. სურ.). ასეთი გამოქვაბული იყო პირველყოფილი ადამიანის ბინა და იგი აუცილებლად წყლის მახლობლად იმყოფებოდა. დევის ხერულსაც აქეთ-იქეთ მდინარეები ჩამოედის. ის მაღალ და მტრისათვის ძნელად მისავალ კლდეზე მდებარეობს. თავის დროზე, როგორც სჩანს, გარშემო დიდი გავრცელებული იქნებოდა დეფარული, ვინაიდან ესეც მდიდარია ის მიდამო სხვადასხვა მცენარეულილობით. შუგ გვირახში ნაპოვნი ძველი ქვის ეპოქის (პალეოლითის) სხვადასხვა იარაღები კაქისა და ობსიდიანისგან გაკეთებული: დანები, საფეხვები, სადვისები, რომლითაც ქვის ეპოქის ადამიანი ქურქს იკრავდა, მიკროლითები—(სოლიდამხისთვის სხეულის კანის მოსახაზვი იარაღი) და სხვ. ამათში აღსანიშნავია ნუკლეუსები, რომლებიც წარმოადგენენ ერთგვარ ქვას, რომელსაც ცალკე ფორმებთან ამტერევენ და სხვადასხვა დროის მსგავს იარაღს აშუადგენდნენ. აქედან სჩანს, რომ დევის ხერულში ადამიანს მარტო საცხოვრებელი ბინა კი არ ჰქონია, არამედ ქვის იარაღის სახელოსნოც, რაცაც ამტკიცებს გვირახში ნახულ იარაღების სიმრავლეს. ამ ქვის იარაღებთან ერთად ნაპოვნი სხვადასხვა ძვლის იარაღები, ძვლის ხანჯალები, სადგისი და სხვ. გამოქვაბულში მრავლად იყო ცხოველების

საქართველოს მუხუმის ზოოლოგიური განყოფილების დარბაზი

შეგ რეაქციის სასტიკ ბრწყინებულ, ამხანაგებო, იბრძოდით მედვრათ; სიკვდილს უმზერდით რისიგით თვალგზით

და უყიოდით ხალხს ასამედვრათ. სასტიკი იყო თქვენი შეტევა, ბარიკადებზე, როცა სისხლს ღვრიდით და იბრუნეთ დევნაც და რბევაც გლადიატორულ სულის სიმშვიდით.

რეგულაციის წითელ რაინდებს წითელი დროშა მიგქონდით წინა, ვინც მხარს გიჭერდა ავიც დანდეს, ციხე-უბურღული გვხვდით ყველას ბინით.

მაგრამ სასჯელმა, ჯოჯობითურმა თქვენში ვერც ეთი ვერ შეშინა. ვიღვრე გაჩნდება ძალი ისეთი, რომ თქვენს ატეხილ გრილალებს სძლიოს,

ვიღვრე სასტიკი მისი კვეთა ბორკილს არ აპყრის ტყვედ-ქმნილ მსოფლიოს.

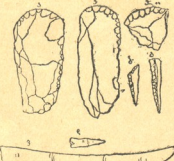
გ. ქაჩიხვილი.

ძვლები და ქიბლები აქედან ადგილი გამოსარკვევია, თუ რა ცხოველებზე ნაღობობა უხდებოდა ძველ ადამიანს. აქ არის ჯიხვის, ჯიგარინის, ირმის, გარულთი ლობის და სხვა გარული ცხოველების ძვლები. ზოგ ცხოველის კბილებს ადამიანი ხშირად, როგორც სამკაულს და თილისმას, ვისი წინაპარი იყო ეს ძველი კაცი,—ამის თქმა, ისიც ვერცხვია ძნელია. არც იმისი თქმა შეიძლება სისრულად, თუ რომელ საუფუნეში ცხოვრობდა ეს ადამიანი. დაახლოებით და საერთოდ მიღებული აზრით ქვის ეპოქა 18-19 ათასი წლის წინედ იწყებებოდა.

„ღვების ხვრელი“

შეორე დამახასიათებელი მონაპოვარი ჩვენი არქეოლოგიისა ამ ბოლო დროს არის უძველეს სამარხის აღმოჩენა ზემო-აფხაზის მახლობლად. ეს სამ რბი იკოთენის უძველეს ხანას, ვიდრე მანუხ წინ აღმოჩენილი სამარხები კარანის ხევში. იგი ბრინჯაოს ეპოქის ნაშთია და ჯერჯერობით ყველაზე ძველი სამარხი ეს უნდა იყოს ჩვენში. მაგრამ რაც ყველაზე უფრო საინტერესოა, ეს ის, რომ ასეთი უნიკალური ნაპოვანი სამარხი არა თუ ჩვენში, არამედ მსოფლიო არქეოლოგიურ ლიტერატურაშიც არ მოიპოვება. რას წარმოადგენს ეს სამარხი? აქ დამარხებული შეიარაღებული ქალი, მუდომარე პოხით, როგორც საერთო წესით იყო მოღებულნი, ძველ დროში მიცვალებულთა სათოსთან უნდა ჩატანებოდა სხვადასხვა ქურჭლები, იარაღი და სამკაული. ამ საფლავშიც მრავლად მოიპოვება თიხის პურჭლები, სამკაულები, შოში, შუგის ქვეშე (ცხინის ქვიშა, დანა, ხილი მუხობლები ეს ქაღალდის ბრინჯაოს ნაწილები. ასეთი სამარხი ნაწილები უნდა იყოს იარაღები: ა) ქვის დანები და სახეჩქები, ბ) მიკროლითი, გ) ობსიდიანის საღებავი, დ) ძვლის საღებავი, ე) ძვლის ხანჯალი.

„ღვების ხვრელში“ ნაპოვნი ქვის და ძვლის იარაღები:

- ა) ქვის დანები და სახეჩქები,
- ბ) მიკროლითი,
- გ) ობსიდიანის საღებავი,
- დ) ძვლის საღებავი,
- ე) ძვლის ხანჯალი.

ყვით, ეს შეიარაღებული ქალის სამარხი, შიგ ჩაყოლებული საგნებით, მეტად საინტერესო მოვლენა ჩვენი არქეოლოგიის ისტორიაში და დიდი ყურადღების ღირსიც. ასეთი შეიარაღებული ქალი გვაგვანებს ძველი შერეობის თქულებს ამბროსიანების შესახებ, რომლებიც თითქმის კავკასიაში ცხოვრობდნენ. საერთოდ ეს ეპოქა უნდა გვეთქვოდეს ბრინჯაოს ხანის ბოლოს და რკინის საუფუნეს დასაწყისს, ე. ი. დაახლოებით, მე-15 საუფუნეს ქრისტეს დაბადებამდე.

ესდევნებით არა ნაკლები მნიშვნელობის აღმოჩენა, რომელიც უცნობი იყო კავკასიისა და საქართველოს არქეოლოგიისათვის, ნათლყფის მდინარის მდებარე ჩვენი ისტორიის ფაქტებს. ამას

წინად წიწწურში, ჩვენი არქეოლოგის მიერ გათხრობილი იქნა რამოდენიმე პატარა სამარხი რომლებიც სიგრიბით 80-85 სანტიმეტრს არ აღემატებოდა. ეს სამარხები წარმოადგენენ პატარა ქვების ყუფებს, რომლებშიც ადამიანის ძვლები ნაწყობდით. რა ტიპის, არ რომელ საუფუნეს სამარხებია უნდა იქნას ენობილი ესენი? უნდა აღვნიშნოთ, რომ ქრისტობიანის მიღებამდე საქართველო სამარხებიდან გამომდებელ საურთიანებას—მასხვანობას იბრუნება, რომელიც კონკრეტულად მიცვალებულის როგორც მიწაში დამარხვას, ისე მისი ცეცხლად წაწვას, რადგან იმწა და ცეცხლი „წმინდა“ საგნებად იყო მიჩნეული, ხოლო ადამიანის სხეული ბინძური არსებათ იყო გამოცხადებული. ამიტომ მიცვალებული გასაბრუნებლად სხეულის ან ქალისა გათვალისწინებულად და ხარის ტყვენი ან სხვა რაიმესი გახვეულს ჩამოკიდებდნენ ხოლმე ხეზე, როდესაც ამ მდგომარეობაში მყოფი მიცვალებული იმდენად გაბრწყინებდა, რომ ძვლები დიდი ხანის მანძილზე დარჩებოდნენ, შემდეგ შეიძლება მათი აკრფვა და ერთ ადგილას ჩაყრა ანუ დასაფლავება.

ჩვენი მოკლედ აღვნიშნეთ ჩვენი არქეოლოგიის სწორად ნაბიჯით წინსვლა: ვეკლავებით, რაც საინტერესო ახალ აღმოჩენების შესახებ, ქრონიკის ხასიათისაა, ხოლო ფართო და უსრრ გამოკვლევას, რასაკვირველია, სპეციალისტებისგან ველოთ.

დ. ნაცვლიშვილი.

იანვარში დასრულდა ინგლისის კომპარტიის ყრილობა, რომელმაც მიიღო მთელი რიგი მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილებები. სხვათა შორის, ყრილობამ გადასწყვიტა საკუთარი კანდიდატები წამოაყენოს უმთავრეს ცენტრებში მიმდინარე წლის სამარხებზე არჩევნების დროს.

სურათზე,—ინგლისის კომპარტიის კანდიდატები მიმავლენ აჩვენებში. პირველ რიგში სტეფან (მარცხნიდან მარჯვენა): 1) ბილი ბალახანი, რომელიც წამოაყენებულია ვილამ ადამსონის, შოკლანდიელ მემორიარეთა რეაქციონერი ბელადის წინააღმდეგ ვესტ-ლიფში; 2) ელენ კროფორდი (შოტლანდიელ მემორიარეთა მეორე რეაქციონერი ბელადის ჯონ სულვანის წინააღმდეგ ბოტუელში, ლანკაშირი); 3) ჯეიმ ჰილსონი (მუშათა პარტიის კანდიდატის მორგან ჯონსის წინააღმდეგ კერფილში, სამხრით უელსი); 4) არტურ სორნსონი (პოლკოვნიკ ვატს მორგანის, მუშათა პარტიის კანდიდატის წინააღმდეგ სტი-ბონდში, სამხრით-უელსი); 5) უილამ ბრანიტი (მუშათა პარტიის კანდიდატის სტეფან უოლენის წინააღმდეგ ინსში, ლანკაშირი).

მეორე რიგში (მარცხნიდან მარჯვენა) დგანან: 6) ვილიამ ბრინი (ჯონ ბრომლის წინააღმდეგ ბარიონ-ფერნესში); 7) ჯ. ბ. მირსი (კენტრალ-გაქი, ლინდონი); 8) რ. ბიშოპი; 9) ბარი კოლიტი (მუშათა პარტიის ლიდერის, სოციალ-მოლატე ჩამონი მაკდონალდის წინააღმდეგ (ივექში); 10) ვილამ უალანი; 11) აბტან ფარბიუსონი (ბალნერ ელიოტის, ცნობილ კონსერვატორის წინააღმდეგ ეკლინგტონში, გლახეო).

ქართული ხელოვნების სამითხავი საკავშირო სამხატვრო აკადემიაში

(წარმული მოსტოვიდან.)

ა. კ—ძე.

ჩვენს პრესაში უკვე იცნობა იმის შესახებ, რომ მოსკოვის ხელოვნების მეცნიერებათა აკადემიასთან დაარსდა ქართული ხელოვნების შემსწავლელი განყოფილება.

განყოფილების პრეზიდიუმი წევრად აკადემიამ დამტკიცა: ანზ. სამლორძეძე ს. (ხელოვ. მეც. აკად. წევრი-კორესპონდენტი), ლ. ვ. გ. რაგაჩევსკი ვ. (ხელოვ. მეცნიერ. აკადემიის წევრი), თაგვარაშვილი გ. (მოსკოვის მე-2 უნივერსიტეტის სწავლული თანამშრომელი), ს. კ. ალ. ოკი ბ. (აკადემიის წევრი) და სამარინი ი. (საბჭოთა კავშირის ერთა ხელოვნების შემსწავლელი კომიტეტის სწავლული მდივანი).

განყოფილებამ უკვე გაიარა საორგანიზაციო პერიოდი და შეუდგა საქმიან მუშაობას. მიმდინარე 28-29 აკადემიური წლის საწარმოთა გეგმიდან განყოფილებამ უკვე განასორცოვლა შემდეგ:

1. ნოემბრის უკანასკნელ რიცხვებში მოსკოვში სტუდენტების სახალხო მონღერალო გუნდის დაყვანასთან დაკავშირებით, ზემოხსენებულ აკადემიაში გამოართვა სტუდენტის საღამო. მოსტოვის გამყოფიდან ანზ. შილინგის (მოსკოვის მხარეთმცოდნეობის მუზეუმის სწავლული თანამშრომელი) და პროფ. ან. ი. ნ. გ. მოსტოვის შემდეგ სტუდენტის სახალხო გუნდმა გაართვა შინარასიანი ეტიწგრაფიული ხასიათის კონცერტი. დასასრულ ნაჩვენები იქნა კინო-ფილმი „სეაგეთი“.

2. 18 დეკემბრის ქართული ხელოვნების განყოფილებამ მოაწიო პრეზ. დ. ვ. რაგაჩევსკის ხელის მოხსნევის შემდეგ თანხა „ქართული მუსიკა და მისი კულტურა“. მოხსენებას თანახმად დამუშავებული დიაპოზიტურები და აგრეთვე ზოგიერთი ქართული რომანსების დიზონსტრუქცია, რომლის შესრულებასაც მონაწილეობა მიიღეს: მოსკოვის სახელმწიფო კონსერვა-

ტორიის მოწაფეებმა, მონღერალებმა: გ. ვ. თ. უ. ა. ს. ქალმა და ცირკოლოძემ.

3. 8 იანვარს განყოფილების მორიგ სხდომაზე ანზ. გ. თაგვარაშვილიმა გააკეთა მოხსენება თანამდროვე ქართული ლიტერატურის შესახებ. მოხსენების შემდეგ გამოართულა გამართში მონაწილეობა მიიღეს: ვ. კოტეტიშვილი, შ. დუდუჩაძე, ვ. გლეჯი-რაგაჩევსკი, ბ. ს. კალიშვილი, ა. ანალოზიანი და სოსლანი კანდელაძე.

- ამას გარდა: 4. განყოფილება შეუდგა მუშაობას თანამდროვე ქართული ლიტერატურის ანთოლოგიის გამოაცემად რუსულ ენაზე, სათანადო კრიტიკული წერილებისა და ბიბლიოგრაფიული მასალების დროებით. (ანთოლოგია განზარუნულია გამოცემულ იქნეს ამ წლის დასასრული-სათვის).

5. დანიელ ჰობაძის დაბადებიდან ასი წლის შესრულების თაზიწლოებისა და „სურამის ციხის“ პირველად დაბეჭდიდან (1859 წ. „ცისკარი“) 70 წლის შესრულების გამო განყოფილებამ უკვე დაამზად რუსულად გამოცემად ეს ნაწარმიოდი და გადაცა რუსეთის სახელმწიფო.

6. ვინაიდან ქართული თეატრისა და თეატრალური კულტურისადმი დიდი ინტერესის გამო ხელოვნების მეცნიერებათა აკადემიასთან არსებულმა საბჭოთა კავშირის ხალხთა შემსწავლელმა კომიტეტმა მოიწვია საკასტროლოდ მოსკოვის საკართუელის მეორე სახელმწიფო თეატრი, აკადემიის ქართულმა განყოფილებამ აღბრა შეამდგინა, რომ მოსკოვში დიდი თეატრალური ოლმობადის დროს მოწვეულ იქნეს მოსკოვში საკასტროლოდ აგრეთვე რუსეთის სახელმწიფო თეატრი.

მიმდინარე წლიდან განყოფილების მოღვაწეობა უფრო გააფართოვდება. უპირველეს ყოვლისა მცვიერ ნიაღვრე უნდა მოწვევის განყო-

ლების მიერ დაარსებული ლინინგრადის ფილიალი, უნდა განმტკიცდეს ორგანიზული კავშირი მოსკოვის და საკართუელის ხელოვნების დაწესებულებებთან და ცალკე პირებთან.

ამ წლის საწარმოთა გეგმიდან უაღლოეს მონსენებოთა ციცილი განყოფილების მიერ შემდგინაროდ არის განაწილებული: შ. დუდუჩაძესთან სენებ—ქართული სახვითი ხელოვნების შესახებ; ს. სამლორძეძეს ს. მოხსენება—ქართული ხელოვნების სიცოცხლისათვის; 26 თებერვალს მოხდება დიდი ქართული ლიტერატურულ-კავალური საღამო, რომლის მოწყობაც დაკისრებული აქვს სპეციალურად გამოყოფილ კომისიას. საღამოში მონაწილეობის მისაღებად ადკოლოზიოგ ძალგის გარდა საკართუელიდანაც იქნებოან განსაკუთრებით გამოწვეული პირები; მარტის პირველ რიცხვებში დანიშნულია მოხსენება თანამდროვე ქართული ხელოვნების რატორული კრიტიკის შესახებ. მარტის მეორე ნახევრის, აპრილისა და მაისის საწარმოთა გეგმას ჯერ არ ვაქვეყნებთ, რადგანაიც და დროისათვის მისალოდნელია გეგმაში ნიაღვ ცვლილებების შეტანა.

ამგვამდ განყოფილება აგრეთინებს 50 მდე წევრის, მათ შორის 25 პროფ. მუსიკის დარგში მომწვევა, 20 პროფ.—ლიტერატურისა და კრიტიკის დარგში, 12 პროფ.—თეატრისა და კინოს დარგში, 8 პროფ.—სახვითი ხელოვნების დარგში; დანარჩენები მუშაობენ ხელოვნების მოსახლეურ დისციპლინების სხვადასხვა დარგში და ორგანიზულად არიან დაკავშირებული განყოფილების მუშაობასთან. განყოფილების მუშაობაში ლეგულბის მონაწილეობას აკადემიის ყველა დანიტრესებული წევრი და სწავლული თანამშრომელი.

ა. კ—ძე.

სარჩვევო კრება სოფ. სარაჩლოში (ბორჩალოს მაზრა)

მოსწრებაული პასუხი

- წელიწადში რამდენი თვეა?
- თორმეტი, მასწავლებელი!
- დამისახელო!
- იანვარი, თებერვალი, ოქტომბერი...
- თებერვალს, ოქტომბერი კი არა მარტო მისდევს!

— გე უწინ 'იყო, მასწავლებელი, ეხლა ბავშვებს კი იცის, რომ თებერვალს ოქტომბერი მოსდევს.

კეკეკე ვაჭართან

მუშტკარი ეხლა მოვიღო ბოლო, შე ჩარჩო, შენა, ხვალისდან შენს გვერდში კოლაჟ-რატიეს ხსნიან.
ვაჭარი.— შენს პირს შაქარი, შორს სიარული აღარ დამკირდება საქონლისათვის.

მასხიოგაგვი

მსახიობი გოგი გაუღელვრდა მსახიობ ცაცის და ჰქაობა:
— რატომ ხარ ეგეთი მიხედნელი და გმ-რანიო?
— მე არ გხედავ ჩემ თვალებს და შენ თვალებს ჰკითხეთ!

ერთხელ აქტიორი ი. იმედ-შვილს ეკითხებოდა:
— რატომ სცენაზე აღარ თამაშობ?
— ფეხები მტკიავა.
— ფეხები რას დაგიშლის, შენც თავით იმუშავე.
— შენ გინდა, რომ თავიც ამტკიოდეს?

ქუჩაში

— შორს წელარ წვაღალთ, სახიფათოა!
— რატომ?
— აგერ მილიციონერები მორბიან ჩვესკენ, ალბათ იქით ჩხუბია.

— სად გარბიხარ ცაცო, ასე თავებულ მოვლევო?
— ჩემუ ამბობენ— ჩამორჩენილი კაციოა... ვინახათ ვინ გამაწირებს წინ.

უკმაყოფილო

— სოციალიზმის დროს მართლა მოსპობენ ღვინოს და არაყს?
— რასაკვირველია!
— აგი ამბობდები ყველასათვის ბედნიერება ექნებოდა!
— ამხ. ექიმო, შეიძლება ჩემს ბავშვს ჭუნ-თრუშა სურდოთ გადაუკეთოთ?
— რას ლაპარაკობ, ქალო, როგორ შეიძლება!
— თუ კი იმ დღეს სურდა ჭუნთრუშით გადაუკეთოთ?!

ამბულატორიაში

— იახიან, თქვენი გაშვებ თანამშრომლებს ისე ეყურება, როგორც დეიძლი მამა შეივლებსო.
— კი, ზოგს, როგორც მამა— შეივლებს, ზოგს როგორც ბიძა და ზოგსაც როგორც ნათლას.

დაფსიგებულებაში

— ჩვენი დაწესებულება საფეცა ბიუროკრატებით, მა, რამ გამგებზე, ღვთის წინაშე, ვერაფერს ვიტყვი ცუდს.
— კარგია?
— არა, ცუდი რომ ვისთქვა რამე, კრიტიკა გამოვა და ხომ იცი მაგას კიდევ რა მოსდევს.

წინდახედული

— ჩვენი დაწესებულება საფეცა ბიუროკრატებით, მა, რამ გამგებზე, ღვთის წინაშე, ვერაფერს ვიტყვი ცუდს.
— კარგია?
— არა, ცუდი რომ ვისთქვა რამე, კრიტიკა გამოვა და ხომ იცი მაგას კიდევ რა მოსდევს.

„მეზობლები“

„მეზობლები“ ავტორი— ქალი აზიანი და-ღვრემილი მიდის რუსეთის პოსტსებზე. შეხვედბა მას შოუკაშვილი, ისიც დაღვრემილი. შოუკაშვილი ჰკითხავს:
— ქალო, რა დაგემართა, რათა ხარ მოწყენილი?
— მამ რა ჰქვებს მოსალხენი? ავტო, წელიწადი და ჩემი „მეზობლები“ უმუშევარია, ლაზის არის სისხლი გაოწყვილი.
— მოიცა არ გამსგარო, ძლიეს ახალი ტანისმოსო ჩავიცვი,— თხახც ანუგეშა შოუკაშვილმა:
— ერთ ტაფაში ვიწვიეთ. ჰყე ზომ შენს დღეში ვარა.

კ რ ი ბ ა ზ ე

— ალბათ კარში ძალიანა წვიმს.
— რატომ გგონია?
— საათნახევარია კრებანზე ვართ და არც ერთს ფიქროდაც არ მოსვლია გაპარვა.

„შიში შეიძებს სიძვარულს“

— ამხ. გამგე, კრებანზე გვიღვებოდა.
— ჯანდაბანს იმათი თავი, მელიდონ. მაინც ვინ არიან?
— ყველანი იქ არიან, დაბანში გაივსო, გვიდაც მუშკორი მოვიდა კიდევ...
— მუშკორი მოვიდა! მამ უნდა ავტოკრატ-მოვდივარ, მოვდივარ. ამ წუთს მოვალ.

თავფშვილასი ბაძეული აზრები

ყველს დღე აუარებელი მახალი მოქალაქენი იბადებოდა და არც ერთი მათგანი იმისათვის არ იწყებებს თავს, რომ იკითხოს— მათთვის აშენებულთა თუ არა ახალი სახლები.
— როდესაც გეუბნებიან: „ხედავ შემიძირაო“— აუცილებლად შეგკითხვო, რომელ „ხედავზე“ ამბობს, თორემ კვირაში შეიდი „ხედავს“.

რბენა, რასაკვირველია, ფიზკულტურაა, მაგრამ ფიზკულტურა აღარ არის ის, როდესაც მოლაპარაკებულს მოიტაცებს და გაიქცევა— ეს უწყვეტ გაფლანგვაა.

მუშკორი კორესპონდენციისაგან იმით განი-რჩევა, რომ მის კორესპონდენციას რედაქციაში ამოკლებენ, ხოლო თვით ავტორს— წარმოებ-ბაში.

ჯარიმა

— ათი შაური ჯარიმა უნდა გადაიხადო— ეუბნებდა მილიციელი.
— რატომ, რისთვის?
— იმიტომ, რომ ტრამვიდან ჩამობტი!
— თუ ასეა, დაეწვი და ისევ შევხებები.

— თქვენ შეგიძლიათ კამპანიის დაკვეთით წესით ჩატარებთ?
— რიფარ არა, სწორედ ეს არის ჩემი საქმე... დაკვეთა და ჩხუბი პირველი ვარ.

— რატომ გაეგარე პირველ ცოლს?
— იმიტომ, რომ მეორე შევირთე.

კომუნისტი

დიდი კოლმეტიკური გაცემი

საქ. კომუნისტური პარტიის (ბ) ცენტრალური კომიტეტის და თბილისის კომიტეტის და სრ. საქართვებ. ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის

— რ გ ა ნ ო —

ხელისმომწერის პირობები

მუშა-მოსამსახურეთათვის, გლეხების, წითელარმიელების, მოწაფეებისა და მასწავლებლებისათვის

დაწესებული გაცემის, ორბანინაცემებისა და კარძო პირათათვის

1 თვით . 18. — კ.	7 თვით . 68. 70 კ.	1 თვით . 18. 30 კ.	7 თვით . 88. 80 კ.
2 " . 28. — კ.	8 " . 78. 65 კ.	2 " . 28. 60 კ.	8 " . 108. — კ.
3 " . 28. 90 კ.	9 " . 88. 60 კ.	3 " . 38. 80 კ.	9 " . 118. 30 კ.
4 " . 38. 85 კ.	10 " . 98. 55 კ.	4 " . 58. — კ.	10 " . 128. 60 კ.
5 " . 48. 80 კ.	11 " . 108. 50 კ.	5 " . 68. 25 კ.	11 " . 138. 80 კ.
6 " . 58. 75 კ.	ერთი წლით . 118. 50 კ.	6 " . 78. 55 კ.	ერთი წლით . 158. — კ.

ხელისმომწერა მიიღება

მუშათვის — „კომუნისტი“-ს ბანკ.
ოჯახურათვის — კონტრაგ. ინსტიტუტთან
ანაბლსენაკში — კონტრაგ. ესტუაჟთან
სამატარაში — კონტრაგ. გოგელასთან
პირითა — კონტრაგ. ჯალაღანისთან
პირითა — კონტრაგ. ცხომელიძესთან
ფორანაში — რეონის გზის კოსკოში
ბორჯომ-პარკში — კონტრაგ. კოხახიძესთან

ბორჯომში — კონტრაგ. კოხახიძესთან
ფორთში — კონტრაგ. ლორიაშთან
სონში — კონტრაგ. გენგუბაძესთან
თელავში — კონტრაგ. რევაზიშთან
ცხინვალში — კონტრაგ. იარაღიშთან
გორში — კონტრაგ. მაისურაძესთან
გურჯაანში — წყნის მაღალიშთან
სიღნაღში — კონტრაგ. მიდვიშთან

აბაშაში — კონტრაგ. მიქაძესთან
ანანსუთში — კონტრაგ. ლლონთან
ბათუმში — ფ.ტ. კანტარაში
ხაშურში — კონტრაგ. ლორთქიფანიძესთან
ბაღდადში — კონტრაგ. აბულაძესთან
ოქციში — კონტრაგ. ბერიშვილთან
მარბალში — კონტრაგ. პაუპაძესთან

ხელისმომწერა მიიღება ფოსტა-ბელმგარაფის განყოფილებაში, რეინისგზის კიოსკებში, „კომუნისტი“-ს გამომცემლობის კონტრაგენტებთან და გამომცემლობის მთავარ კანტორაში რუსთველის პრ. № 34.

ქურნალი დ რ მ უ ა

„კომუნისტი“-ს გამომცემლობა 1929 წლიდან შეუდგა

დასურათული ორპირული ქურნალის გამომცემას

მიიღება ხელისმომწერა 3 თვით და ნახევარ წლით. 3 თვით ქურნალი ეღირება 85 კ. ნახევარი წლით 1 კ. 70 კ. ცალკე №-ი 15 კპპ.

გამომცემლობა იბრძვის უფლებას უნაცვალდოს „დროსა“-ზე ხელისმომწერის პირობები, როდესაც ქურნალი ყოველ კვირულად გამოვა

„კომუნისტი“-ს გამომცემლობის მთავარი კანტორა

თბილისი — რუსთველის პრ. 34

საქ. პროფკავშირების
კოოპ. გამომცემლობა
„ურმა“

გამომცემლობის საფორმი
თბილისი, რუსთველის პრ.
მუშათა სახახე № 17

გ ა მ ო ვ ი დ ა და ი ყ ი დ ე ბ ა

- 1) განაღდურება — ფადევისა — ფატი 1 მ. 20 კ.
- 2) რჩული ლექსები — მ. შანიშვილის — 1 მ. და 20 კაპ.
- 3) მუშათა მოძრაობა კოლონიალურ და ნახევარ კოლონიალურ ქვეყნებში — ქაშინინის — ფ. 40 კ.
- 4) ქალის ურომა კაპიტალისტურ ქვეყნებში — ბრამის — ფ. 40 კ.
- 5) პირველი ქართველი — პ. სამსონის — ფ. 40 კ.
- 6) სიტყვიერების თეორია — მ. ბოკაჩინის — ფ. 50 კ.
- 7) მოჯამბურე და მოჯამბური ქალის ურომა სოფლის მეურნეობაში — ფ. 40 კ.
- 8) ლაღალ აღუქმ-მესხიშვილი — მ. ალექსი-მისნიშვილის — ფ. 40 კ.